

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність 071 Облік і оподаткування

Форма здобуття освіти: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему

**«Особливості побудови обліку та аудиту доходів, витрат і результатів
фінансової діяльності підприємства»**

здобувача Рудачевої Олександрі Сергіївни
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

Науковий керівник: к.е.н., доцент Примаченко О. Л.
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

_____ (підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о.завідувача кафедри: к.е.н., доцент Цятковська О.В.

_____ (підпис)

Київ 2025

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 98 сторінок. Основний текст роботи викладено на 83 сторінках друкованого тексту. Вона містить 6 рисунків, 13 таблиць, 4 додатка. Список використаних джерел включає 52 найменування.

«Особливості побудови обліку та аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства»

Об'єктом дослідження є доходи, витрати та результати фінансової діяльності підприємства, порядок їх формування та визнання.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методичних та прикладних положень обліку та аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства.

Мета дослідження. Наукове обґрунтування теоретичних положень та розробка пропозицій щодо удосконалення організаційно-методичного забезпечення обліку та аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання:

- розглянути економічну сутність та функції фінансової діяльності підприємства;
- висвітлити порядок визнання та формування доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства як об'єктів обліку та аудиту;
- проаналізувати і критично оцінити нормативно-правове забезпечення та спеціальну літературу щодо об'єкта дослідження;
- детально висвітлити та критично оцінити діючу методику і організацію первинного, синтетичного та аналітичного обліку доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства;
- розкрити особливості облікової політики за визначеним об'єктом дослідження;

- висвітлити застосування комп'ютерних технологій в обліку доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства;
- розкрити порядок відображення інформації щодо доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства у фінансовій звітності підприємства; розробити пропозиції щодо їх удосконалення;
- розкрити загальні принципи та методичні прийоми аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства;
- за матеріалами базового підприємства здійснити оцінку системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на підприємстві, визначити аудиторський ризик;
- проілюструвати методику аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства;
- висвітлити порядок узагальнення результатів аудиторської перевірки доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства.

Практичне значення отриманих результатів.

Запропоновані у дослідженні рекомендації мають практичну цінність і можуть сприяти вдосконаленню облікової політики підприємств, підвищенню ефективності аудиторських перевірок та оптимізації фінансового контролю. Отримані результати можуть бути впроваджені в роботу бухгалтерських служб, аудиторських компаній та фінансових відділів для покращення методів обліку та моніторингу. Крім того, використані в дослідженні підходи можуть стати основою для подальших наукових розвідок у сфері обліку та аудиту, а також знайти застосування у навчальному процесі в закладах вищої освіти.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2024-2025.

Рік захисту роботи: 2025.

Ключові слова: бухгалтерський облік, аудит, доходи, витрати, фінансові результати, фінансова діяльність, облікова політика, фінансова звітність, аудит фінансової діяльності, управлінські рішення.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ І РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Економічна сутність та функції фінансової діяльності підприємства.....	6
1.2 Доходи, витрати та фінансові результати як об'єкти обліку та аудиту .	16
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ І РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	23
2.1. Облікова політика підприємства щодо доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства: принципи і підходи	23
2.2. Організація і методика обліку витрат фінансової діяльності підприємства	30
2.3. Організація і методика обліку доходів і результатів фінансової діяльності підприємства	34
2.4. Узагальнення інформації щодо доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства у фінансовій звітності	39
РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ І РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	47
3.1 Загальні принципи та методичні прийоми аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства	47
3.3 Методика аудиту формування та обліку доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства.....	73
3.4 Узагальнення результатів аудиторської перевірки доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства	76
ВИСНОВКИ	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	84
ДОДАТКИ	89

ВСТУП

Актуальність теми. Облік та аудит доходів, витрат і фінансових результатів є важливими компонентами фінансового управління підприємством, які забезпечують достовірність інформації для прийняття управлінських рішень, планування і контролю фінансової діяльності.

Ефективний розвиток підприємств у динамічному бізнес-середовищі значною мірою залежить від рівня фінансової стабільності та конкурентоспроможності. Досягнення цих цілей можливе завдяки впровадженню сучасної системи інформаційного забезпечення управлінських рішень, яка охоплює всі аспекти обліку та аудиту доходів, витрат і фінансових результатів. В умовах швидкої зміни ринкової кон'юнктури особливу роль відіграє своєчасне формування та оперативна передача аналітичних даних про фінансовий стан підприємства. Це дозволяє власникам і керівництву ефективно оцінювати структуру доходів і витрат, прогнозувати фінансові результати та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Необхідність удосконалення методичних підходів до обліку та аудиту фінансових потоків обумовлює актуальність наукових досліджень у цій сфері. Формування інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління сприятиме підвищенню ефективності роботи підприємств та їх адаптації до сучасних викликів. Враховуючи недостатній рівень комплексного вивчення цих питань, проведення подальших досліджень у сфері обліку та аудиту фінансової діяльності є важливим напрямом наукової та практичної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У кваліфікаційній магістерській роботі зроблений акцент на сучасні дослідження методології та організації обліку й аудиту фінансових результатів (Мардус Н.Ю., Брік С.В., Карченкова О.Л. та ін.).

Попри значний науковий доробок, потребують подальшого вивчення такі аспекти: удосконалення методик обліку та аудиту з урахуванням сучасних економічних умов і специфіки галузей; впровадження інформаційних технологій

та їх вплив на процеси обліку й аудиту; оцінка ефективності внутрішнього контролю для підвищення достовірності облікових даних.

Метою кваліфікованої магістерської роботи є наукове обґрунтування теоретичних положень та розробка пропозицій щодо удосконалення організаційно-методичного забезпечення обліку та аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методичних та прикладних положень обліку та аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства

Об'єктом дослідження є доходи, витрати та результати фінансової діяльності підприємства, порядок їх формування та визнання.

Методи дослідження. У процесі дослідження проблеми побудови обліку та аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства використовувалися такі методи: аналіз та синтез, індукція та дедукція, порівняльний аналіз, статистичний аналіз, метод моделювання, метод експертних оцінок, графічний метод.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів.

Теоретична значущість: дослідження сприяє розвитку теорії бухгалтерського обліку та аудиту доходів, витрат і фінансових результатів, уточнюючи основні поняття та їх взаємозв'язки; визначені підходи до класифікації доходів і витрат дозволяють покращити теоретичні основи їх обліку та аналізу; розглянуто сучасні тенденції у сфері фінансового обліку та аудиту, зокрема вплив цифровізації на методологію аудиторських перевірок.

Методична значущість: запропоновані удосконалені методики ведення обліку доходів, витрат і фінансових результатів, які враховують особливості діяльності підприємств різних галузей; розроблені рекомендації щодо оптимізації внутрішнього контролю, що дозволяють підвищити достовірність фінансової звітності; обґрунтовано методику проведення аудиту доходів і витрат, яка включає

алгоритми виявлення ризиків, аналізу фінансової звітності та оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами.

Практична значущість: запропоновані рекомендації можуть бути використані підприємствами для вдосконалення облікової політики та підвищення ефективності аудиту; результати дослідження можуть бути застосовані в діяльності бухгалтерських служб, аудиторських компаній, фінансових відділів для покращення процесів обліку та контролю; використані підходи можуть бути основою для подальших досліджень у сфері обліку та аудиту, а також для навчального процесу у закладах вищої освіти.

Інформаційна база дослідження. Нормативно-правові акти та стандарти: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Податковий кодекс України (у частині оподаткування доходів і витрат); Міжнародні та національні стандарти обліку та аудиту: Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), Міжнародні стандарти аудиту (МСА), Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО); Дослідження вітчизняних і зарубіжних учених щодо методології обліку, контролю та аудиту фінансових результатів; монографії та наукові статті, присвячені питанням організації бухгалтерського обліку доходів і витрат, їх аналізу та аудиту; фінансова звітність підприємства ТОВ «МАНІФОЮ», що використовувалася для аналізу доходів, витрат і фінансових результатів; Інформаційні ресурси та електронні бази даних.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ І РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність та функції фінансової діяльності підприємства

Економічна сутність фінансової діяльності підприємства – це фінансова діяльність підприємства є однією з ключових складових його загальної господарської діяльності. Вона охоплює процеси управління фінансовими ресурсами, спрямовані на забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та рентабельності підприємства. Основна мета фінансової діяльності – ефективне формування, використання та розподіл фінансових ресурсів для досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства.

Фінансова діяльність підприємства – це сукупність дій, спрямованих на забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства, а також залучення та використання коштів, для досягнення стратегічних і тактичних цілей бізнесу. Ця діяльність є важливою частиною загальної системи управління підприємством і включає, як внутрішні, так і зовнішні фінансові процеси.

Основна мета фінансової діяльності підприємства досягається у забезпеченні його платоспроможності, фінансової стійкості та максимізації прибутковості [23].

Фінансова діяльність являє собою сукупність заходів, спрямованих на ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства, зокрема: забезпечення залучення капіталу для реалізації господарської діяльності; формування джерел фінансування, таких як власні, позикові та залучені кошти; оптимальний розподіл фінансових ресурсів між різними напрямками діяльності підприємства; здійснення контролю за використанням фінансових ресурсів для

забезпечення фінансової стійкості, управління грошовими потоками з метою підтримання належного рівня платоспроможності та ліквідності підприємства.

Цілями фінансової діяльності є: фінансова стійкість, забезпечення підприємства достатніми фінансовими ресурсами для його стабільного функціонування; ліквідність, здатність підприємства вчасно виконувати свої зобов'язання; рентабельність, досягнення максимально можливого прибутку при раціональному використанні фінансових ресурсів; оптимізація капіталу, забезпечення ефективного співвідношення між власними і позиковими джерелами фінансування; мінімізація ризиків, управління фінансовими ризиками (наприклад, валютні, кредитні, інвестиційні) [18, с. 125].

Основні напрямки фінансової діяльності підприємства наведені в таблиці 1.1

Таблиця 1.1 – Основні напрями фінансової діяльності підприємства

Напрямок діяльності	Деталізація
1. Залучення фінансових ресурсів	- Формування власного капіталу (емісія акцій, реінвестування прибутку) - Отримання позикових коштів (кредити, облигації, лізинг) - Привернення інвестицій (венчурний капітал, пайова участь)
2. Інвестування	- Купівля основних засобів та нематеріальних активів - Розробка нових технологій, продукції - Інвестиції у цінні папери, інші підприємства чи проекти
3. Формування грошових потоків	- Управління надходженнями і витратами коштів - Оптимізація дебіторської та кредиторської заборгованості
4. Розподіл прибутку	- Формування фондів розвитку - Виплата дивідендів - Резервування коштів для покриття ризиків
5. Фінансовий контроль	- Бюджетування, планування та аналіз фінансових показників - Контроль за виконанням фінансових планів

Джерело: згруповано за інформацією [55, с. 35]

Фінансова діяльність підприємства складається з низки ключових елементів, які забезпечують ефективне управління ресурсами та досягнення стратегічних цілей. Кожна складова виконує важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності, розвитку та конкурентоспроможності організації.

Одним із найважливіших напрямків є залучення фінансових ресурсів. Для підтримки господарської діяльності підприємства необхідний капітал, який можна отримати за рахунок формування власних коштів (наприклад, через емісію акцій або реінвестування прибутку). Окрім того, підприємства активно використовують позикові ресурси, такі як банківські кредити, облігації чи лізингові угоди. Додатковим джерелом фінансування можуть стати залучені інвестиції, зокрема венчурний капітал або пайова участь [16, с. 49].

Інша важлива складова фінансової діяльності — це інвестування. Підприємство вкладає кошти у придбання основних засобів (обладнання, будівель) та нематеріальних активів (патентів, авторських прав), що сприяє його довгостроковому розвитку. Також значна увага приділяється фінансуванню розробки нових технологій і продукції, а іноді й інвестиціям у цінні папери, інші компанії чи перспективні проекти.

Формування грошових потоків є ключовим для забезпечення стабільної платоспроможності підприємства. Управління грошовими потоками включає контроль надходжень і витрат, а також оптимізацію дебіторської та кредиторської заборгованості. Це дозволяє уникнути касових розривів і підтримувати достатній рівень ліквідності.

Важливим аспектом є також розподіл прибутку. Залежно від фінансових результатів, підприємство може спрямовувати кошти на формування фондів розвитку, фінансування інновацій чи розширення своєї діяльності. Крім цього, значна частина прибутку може бути спрямована на виплату дивідендів акціонерам, а також на створення резервів для покриття можливих ризиків.

Нарешті, фінансова діяльність підприємства неможлива без фінансового контролю. Цей елемент забезпечує ефективне управління ресурсами шляхом розробки бюджетів, фінансового планування та регулярного аналізу показників діяльності. Контроль дозволяє виявляти відхилення від планів, вчасно вживати коригуючих заходів і знижувати ризики.

Таким чином, основні складові фінансової діяльності формують цілісну систему управління фінансами, яка спрямована на досягнення стратегічних і операційних цілей підприємства, забезпечення його стійкості та розвитку.

Фінансова діяльність відіграє ключову роль у функціонуванні будь-якого підприємства, оскільки вона забезпечує необхідні ресурси для досягнення стратегічних і оперативних цілей. Її значення визначається здатністю підтримувати стабільність, ефективність та конкурентоспроможність організації у сучасному динамічному середовищі [19, с. 38].

Перш за все, фінансова діяльність є основою для залучення капіталу, без якого неможливе здійснення господарської діяльності. Завдяки правильному управлінню фінансовими ресурсами підприємство може отримувати кошти з різних джерел, таких як власні, позикові або залучені інвестиції. Це дозволяє забезпечити фінансування поточних операцій, придбання основних засобів, розробку нових технологій та освоєння нових ринків.

Важливим аспектом є управління грошовими потоками, адже воно забезпечує підтримання ліквідності та платоспроможності підприємства. Ефективне управління надходженнями та витратами коштів дозволяє уникати фінансових труднощів, пов'язаних із касовими розривами, та своєчасно виконувати зобов'язання перед постачальниками, працівниками та кредиторами.

Фінансова діяльність також сприяє оптимальному розподілу ресурсів між різними напрямками діяльності. Це дає змогу підприємству інвестувати в найбільш перспективні проєкти, забезпечуючи розвиток та зростання. Водночас, грамотний розподіл прибутку дозволяє збалансувати інтереси акціонерів, спрямовуючи частину коштів на виплату дивідендів, а частину — на розвиток і створення резервів для покриття ризиків.

Окремо варто зазначити значення фінансового контролю. Постійний аналіз фінансових показників дозволяє керівництву оцінювати ефективність використання ресурсів, виявляти слабкі місця у діяльності підприємства та вчасно вживати коригуючих заходів. Це сприяє зменшенню ризиків та підвищенню фінансової стійкості.

Крім того, фінансова діяльність має стратегічне значення, оскільки вона допомагає підприємству адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Уміння прогнозувати фінансові результати, оцінювати ризики та планувати дії в умовах нестабільності є важливими елементами конкурентної переваги.

Отже, фінансова діяльність забезпечує підприємству стабільну основу для розвитку, підвищення ефективності та досягнення довгострокових цілей. Її значення полягає не лише у вирішенні поточних завдань, але й у створенні передумов для стійкого функціонування у майбутньому.

Елементи фінансової діяльності є основними складовими, які формують цілісну систему управління фінансами підприємства. Вони забезпечують ефективність функціонування фінансового механізму і сприяють досягненню стратегічних та операційних цілей [19, с. 36].

Перший елемент фінансової діяльності – це *формування фінансових ресурсів*, які є основою для здійснення будь-якої діяльності підприємства. Цей процес охоплює залучення капіталу з різних джерел, таких як власні кошти (реінвестування прибутку, емісія акцій), позикові ресурси (кредити, облігації, лізинг) та залучені інвестиції (венчурний капітал, пайова участь). Ефективне формування фінансових ресурсів дає змогу підприємству забезпечити фінансування як поточних операцій, так і довгострокових проєктів.

Другим важливим елементом є *інвестування*, яке спрямоване на розвиток підприємства та підвищення його конкурентоспроможності. Інвестиційна діяльність включає придбання основних засобів, нематеріальних активів, фінансування розробки нових продуктів або технологій. Також підприємства можуть інвестувати у цінні папери, інші компанії чи перспективні проєкти, що дозволяє отримувати додатковий дохід.

Наступним елементом є *управління грошовими потоками*, яке забезпечує контроль над фінансовими потоками підприємства. Це включає управління надходженнями та витратами коштів, що допомагає підтримувати ліквідність і платоспроможність. Важливою частиною цього процесу є оптимізація дебіторської

та кредиторської заборгованості, яка дозволяє уникнути касових розривів і забезпечити стабільність фінансових операцій.

Четвертий елемент – це *розподіл фінансових ресурсів*, який спрямований на раціональне використання отриманих коштів. Підприємство має вирішити, яку частину прибутку спрямувати на розвиток, виплату дивідендів чи створення резервів для покриття можливих ризиків. Раціональний розподіл фінансових ресурсів забезпечує баланс між поточними потребами і довгостроковими цілями.

Останнім, але не менш важливим елементом є *фінансовий контроль*, який охоплює бюджетування, планування, моніторинг і аналіз фінансових показників. Контроль дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів, виявити слабкі місця у фінансовій діяльності та вчасно вживати коригуючих заходів. Це сприяє підвищенню фінансової стійкості та зниженню ризиків.

Таким чином, елементи фінансової діяльності – це взаємопов'язані процеси, які забезпечують підприємству стабільність, ефективність та можливості для розвитку. Кожен із цих елементів відіграє важливу роль у досягненні фінансової стійкості та конкурентоспроможності організації.

Фінансова діяльність є ключовим елементом фінансового менеджменту, який забезпечує:

- стратегію фінансового розвитку підприємства;
- розподіл ресурсів між коротко- і довгостроковими цілями;
- контроль ефективності використання фінансів [14, с. 75].

Фінансова діяльність підприємства відіграє ключову роль у забезпеченні його стабільного функціонування, а її облік дозволяє контролювати надходження та використання коштів, аналізувати результати діяльності й приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Однією з важливих складових є синтетичний облік, який ведеться на рахунках бухгалтерського обліку. Зокрема, для відображення операцій із грошовими коштами використовуються рахунки класу 3, а для обліку довгострокових зобов'язань – рахунки класу 5. Крім того, короткострокові фінансові зобов'язання, такі як кредити та позики, відображаються на рахунках

класу 6. Такий розподіл дозволяє систематизувати інформацію та забезпечити її коректне відображення у фінансовій звітності.

Не менш важливим є аналітичний облік, який забезпечує деталізацію інформації про джерела фінансування, напрями використання коштів та структуру витрат. Завдяки цьому обліку можна простежити фінансові потоки, визначити основні статті витрат, оцінити ефективність використання ресурсів, а також аналізувати зобов'язання підприємства перед контрагентами та фінансовими установами.

Результати фінансової діяльності відображаються у фінансовій звітності. Основними формами звітності є Звіт про фінансові результати (форма №2), що включає дані про прибутки, витрати та фінансовий результат підприємства (чистий прибуток або збиток), Звіт про рух грошових коштів (форма №3), де показано всі надходження та витрати коштів за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю, а також Баланс (форма №1), який надає розуміння про фінансовий стан підприємства на відповідний період, відображаючи його активи, зобов'язання та власний капітал.

Окрім бухгалтерського обліку, важливе значення має податковий облік, який ведеться згідно з чинним податковим законодавством. Він передбачає облік податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ, обчислення податку на прибуток, до того ж інших податків і зборів, що виникають у процесі фінансової діяльності підприємства.

Необхідною складовою є також контроль і аналіз фінансової діяльності, які допомагають оцінити ефективність управління фінансовими ресурсами, визначити рівень ліквідності та платоспроможності підприємства, а також аналізувати виконання фінансових зобов'язань. Завдяки такому підходу можна своєчасно виявляти можливі ризики, ухвалювати стратегічні рішення та забезпечувати фінансову стійкість компанії.

Таким чином, облік фінансової діяльності є комплексним процесом, що включає не лише реєстрацію господарських операцій, а й глибокий аналіз фінансового стану підприємства. Він дозволяє ефективно управляти ресурсами,

оптимізувати витрати та забезпечувати фінансову стабільність компанії в довгостроковій перспективі.

Аудит фінансової діяльності є важливим процесом, спрямованим на оцінку фінансового стану підприємства, його відповідності законодавчим вимогам та ефективності управління фінансовими ресурсами. У рамках цього аудиту здійснюється перевірка кількох ключових аспектів [11, с. 64].

По-перше, перевіряється відповідність фінансової діяльності чинному законодавству, зокрема дотримання податкових і фінансових нормативів. Це передбачає аналіз правильності нарахування та сплати податків, відповідності ведення бухгалтерського обліку встановленим стандартам, а також дотримання вимог регуляторних органів.

Другим важливим аспектом аудиту є оцінка достовірності фінансової звітності. Перевіряється правильність відображення всіх фінансових операцій, пов'язаних із рухом коштів, активами, зобов'язаннями та іншими фінансовими показниками. Це дозволяє виявити можливі помилки або неточності у звітності та запобігти потенційним фінансовим ризикам.

Третім напрямком аудиту є аналіз раціональності використання фінансових ресурсів. Спеціалісти оцінюють ефективність залучення фінансів, їх розподілу та використання в діяльності підприємства. Це допомагає визначити, наскільки ефективно організація керує своїми ресурсами та чи може вона покращити свою фінансову стратегію.

Окрім цього, аудит фінансової діяльності передбачає оцінку фінансових ризиків. Виявляються фактори, які можуть негативно вплинути на ліквідність або платоспроможність підприємства. Це дає змогу попередити потенційні проблеми та розробити заходи щодо їх мінімізації.

Загалом, фінансовий аудит є необхідним інструментом для забезпечення прозорості фінансової діяльності, підтримки стабільності компанії та підвищення довіри з боку інвесторів, партнерів і державних органів.

Фінансова діяльність підприємства виконує низку функцій, які забезпечують його стійке функціонування, розвиток і досягнення фінансових

цілей. Ці функції спрямовані на управління фінансовими ресурсами, оптимізацію їх використання та підтримку економічної стабільності.

Розглянемо основні функції фінансової діяльності підприємства наведені в таблиці 1.2 (Додаток А).

Таблиця 1.2 – Основні функції фінансової діяльності підприємства

№	Функція	Мета	Основні аспекти	Результат
1	2	3	4	5
1	Формування фінансових ресурсів	Забезпечення підприємства достатніми фінансовими ресурсами для його діяльності	- Джерела фінансування: власні кошти (прибуток, статутний капітал), позикові кошти (кредити, облігації), залучені кошти (інвестиції, держфінансування) - Планування капіталу - Оцінка необхідності фінансування - Вибір оптимальних джерел	Забезпечення підприємства необхідними фінансовими ресурсами
2	Розподіл фінансових ресурсів	Ефективний розподіл фінансів між різними напрямками діяльності	- Фінансування виробничих потреб - Покриття адміністративних і операційних витрат - Інвестування в нові проекти та технології	Оптимальне використання ресурсів для зростання підприємства
3	Управління грошовими потоками	Забезпечення своєчасного надходження і використання грошових коштів	- Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю - Планування надходжень і витрат - Підтримання ліквідності	Платоспроможність та зменшення ризику дефіциту коштів
4	Контроль за фінансовою діяльністю	Раціональне використання ресурсів і досягнення фінансових цілей	- Аналіз фактичних витрат і доходів - Контроль виконання бюджетів - Оцінка ефективності інвестицій	Виявлення відхилень від плану та прийняття коригувальних рішень
5	Забезпечення фінансової стабільності	Баланс між доходами і витратами, активами і зобов'язаннями	- Управління структурою капіталу - Формування резервів - Мінімізація фінансових ризиків	Довгострокова фінансова стійкість підприємства

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4	5
6	Оптимізація капіталу	Досягнення оптимального співвідношення між власними і позиковими коштами	- Зменшення вартості капіталу - Балансування ризику і доходності	Фінансова ефективність і зниження залежності від зовнішніх джерел
7	Формування і розподіл прибутку	Максимізація прибутку підприємства та його раціональний розподіл	- Формування фондів розвитку - Виплата дивідендів - Реінвестування у виробництво	Баланс між розвитком і задоволенням інтересів власників
8	Управління інвестиціями	Ефективне розміщення фінансових ресурсів у прибуткові проекти	- Оцінка інвестиційних проєктів - Аналіз ризиків і доходності - Управління інвестиційним портфелем	Висока рентабельність і диверсифікація ризиків
9	Управління фінансовими ризиками	Мінімізація негативного впливу ризиків на фінансовий стан	- Ідентифікація фінансових ризиків (кредитні, валютні, ринкові) - Розробка заходів їх мінімізації - Страхування і хеджування	Забезпечення фінансової безпеки підприємства
10	Інформаційне забезпечення	Надання достовірної інформації для прийняття	- Формування фінансової звітності - Аналіз фінансових показників - Інформаційне забезпечення	Обґрунтовані управлінські рішення

Джерело: згруповано за інформацією [13, с. 20]

Фінансова діяльність є ключовим елементом стабільного конкурентного функціонування підприємства, підвищення його платоспроможності та адаптації до умов забезпечення ринку. Ефективне управління фінансами дозволяє підприємству:

- забезпечувати сталий розвиток;
- уникати фінансових криз;
- залучати інвестиції;

- своєчасно виконувати зобов'язання перед партнерами та державою;
- максимізувати прибутки та підвищувати рентабельність.

1.2 Доходи, витрати та фінансові результати як об'єкти обліку та аудиту

Доходи є одним із найважливіших показників фінансової діяльності підприємства, оскільки вони безпосередньо впливають на його фінансовий стан, ліквідність та можливості розвитку. З економічної точки зору, доходи підприємства представляють собою приріст економічних вигід, що виражається у збільшенні активів або зменшенні зобов'язань, що, у свою чергу, веде до зростання власного капіталу компанії (за винятком внесків власників). Коректний облік та ретельний аудит доходів гарантують точність фінансової звітності, що відіграє ключову роль у формуванні обґрунтованих управлінських рішень. Аналіз доходів дозволяє оцінити ефективність господарської діяльності, визначити фінансову стійкість підприємства та розробити стратегію його подальшого розвитку.

Доходи можуть формуватися як у результаті основної діяльності, так і внаслідок іншої операційної чи інвестиційної діяльності. Важливо розрізняти різні види доходів (табл. 1.3), оскільки їхній облік та управління мають свої особливості. Доходи у бухгалтерського обліку класифікуються згідно НП(С)БО 15 «Дохід» [9].

Таблиця 1.3 – Класифікація доходів у бухгалтерському обліку

Категорія	Види доходів
Операційні доходи	- Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - Дохід від оренди активів - Інші доходи, пов'язані з основною діяльністю
Інші операційні доходи	- Надходження від списання кредиторської заборгованості - Дохід від реалізації вторинної сировини чи відходів
Фінансові доходи	- Дивіденди - Відсотки за депозитами, облігаціями, кредитами
Інші доходи	- Прибуток від реалізації необоротних активів - Позитивні курсові різниці

Джерело: згруповано за інформацією [21, с. 42]

Неопераційні доходи включають доходи від інвестиційної та фінансової діяльності. Саме доходи від фінансової діяльності є предметом особливої уваги в бухгалтерському обліку та аудиті, оскільки вони можуть суттєво впливати на фінансову стабільність підприємства.

Фінансова діяльність підприємства включає операції, пов'язані з залученням та використанням фінансових ресурсів, зокрема кредитів, позик, емісії цінних паперів, виплати дивідендів, відсотків за зобов'язаннями та інші подібні операції. Відповідно, доходи і витрати, що виникають у процесі цієї діяльності, є важливими об'єктами бухгалтерського обліку та аудиту, оскільки вони безпосередньо впливають на фінансовий стан підприємства.

Доходи від фінансової діяльності формуються за рахунок операцій, які забезпечують підприємству додаткові фінансові ресурси. Відповідно до національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (зокрема, НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [7] та МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації») [12], основними складовими таких доходів є:

- Доходи від відсотків – надходження, отримані підприємством за надання фінансових ресурсів у тимчасове користування, наприклад, від розміщення коштів на депозитних рахунках або надання позик іншим суб'єктам господарювання.
- Дивіденди – частина прибутку, отримана від фінансових вкладень у капітал інших підприємств (акції, частки в статутному капіталі).
- Фінансові прибутки від операцій з цінними паперами – доходи від продажу акцій, облігацій, векселів та інших фінансових інструментів.
- Курсові різниці – доходи, що виникають у результаті зміни валютних курсів при здійсненні міжнародних операцій або утриманні активів у іноземній валюті.
- Інші доходи від фінансової діяльності, наприклад, доходи від факторингових операцій або лізингової діяльності.

Бухгалтерський облік доходів від фінансової діяльності ведеться відповідно до принципу нарахування, тобто доходи визнаються у періоді їх виникнення, а не в момент отримання грошових коштів.

Основні бухгалтерські рахунки, що використовуються для обліку таких доходів у Плані рахунків бухгалтерського обліку, включають [10]:

- Рахунок 73 «Інші фінансові доходи» – для обліку відсотків, дивідендів та інших доходів від фінансових операцій.
- Рахунок 74 «Інші доходи» – використовується для відображення курсових різниць та доходів від операцій із цінними паперами.

Доходи визнаються в бухгалтерському обліку за такими умовами (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Основні принципи обліку доходів

Принцип	Опис
Контроль над активами	Підприємство отримало контроль над активами або зменшило зобов'язання
Ймовірність економічних вигід	Очікується, що надходження активів принесе економічні вигоди
Достовірність оцінки	Доходи можуть бути достовірно оцінені

Джерело: згруповано за інформацією [3, с. 52]

Доходи від фінансової діяльності відіграють значну роль у забезпеченні фінансової стійкості підприємства. Вони вимагають ретельного бухгалтерського обліку та обов'язкового аудиту, оскільки можуть мати суттєвий вплив на фінансові показники. Коректний облік таких доходів забезпечує прозорість фінансової звітності.

Фінансова діяльність підприємства пов'язана з залученням, використанням та управлінням фінансовими ресурсами. Відповідно, витрати, що виникають у цій сфері, пов'язані з обслуговуванням залучених коштів, фінансовими ризиками та іншими аспектами функціонування фінансових інструментів.

Витрати представляють собою зниження економічних вигід через вибуття активів або збільшення зобов'язань, що, в свою чергу, веде до зменшення капіталу підприємства (окрім випадків розподілу між власниками) [26, с. 101]. Витрати виникають у процесі виробництва, реалізації продукції, послуг або інших операцій підприємства. Класифікація витрат бухгалтерського обліку наведена у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Класифікація витрат бухгалтерського обліку

Критерій	Категорія витрат
За видами діяльності	Операційні витрати: - Собівартість реалізованої продукції (товарів, послуг) - Адміністративні витрати - Витрати на збут Фінансові витрати: - Відсотки за кредитами, позиками Інші витрати: - Витрати від списання активів - Курсові різниці
За економічними елементами	- Матеріальні витрати - Витрати на оплату праці - Відрахування на соціальні заходи - Амортизація - Інші витрати
За функціональним призначенням	- Прямі витрати (безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції) - Непрямі витрати (адміністративні, витрати на збут)
За способом включення у собівартість	- Основні витрати - Накладні витрати

Джерело: згруповано за інформацією [46, с. 20]

Основні види витрат від фінансової діяльності включають:

- Відсотки за кредитами та позиками – витрати на сплату процентів за отримані банківські кредити, облігаційні позики та інші запозичені фінансові ресурси.
- Витрати на виплату дивідендів по привілейованих акціях – компанії, що випускають привілейовані акції, зобов'язані здійснювати регулярні виплати власникам таких цінних паперів.
- Витрати, пов'язані з курсовими різницями – втрати, що виникають через зміни валютного курсу при проведенні фінансових операцій або при актуалізації вартості активів і зобов'язань, що номіновані в іноземній валюті.
- Збитки від операцій з цінними паперами – фінансові втрати, що виникають у разі продажу акцій, облігацій або інших фінансових інструментів за нижчою ціною, ніж була їхня балансова вартість.

- Витрати на обслуговування фінансових зобов'язань – комісії, збори та інші витрати, пов'язані з веденням фінансових операцій, зокрема оплата банківських послуг, реєстраційних зборів за випуск облігацій тощо.

Бухгалтерський облік витрат від фінансової діяльності ведеться на основі принципу нарахування, тобто витрати визнаються у момент їх виникнення, а не тоді, коли фактично здійснюється виплата грошових коштів.

Основні бухгалтерські рахунки, що використовуються для обліку таких витрат у Плані рахунків бухгалтерського обліку [10]:

- Рахунок 95 "Фінансові витрати" – використовується для обліку відсотків за кредитами, витрат на емісію цінних паперів та інших фінансових витрат.

- Рахунок 97 «Інші витрати» – застосовується у випадках, коли фінансові витрати не підпадають під категорію витрат за кредитами чи іншими стандартними фінансовими операціями.

Фінансовий результат від фінансової діяльності підприємства визначається як різниця між доходами та витратами цієї діяльності. Позитивний результат свідчить про ефективність використання фінансових ресурсів, тоді як негативний – може вказувати на проблеми із залученням або розподілом фінансових коштів.

Облік доходів і витрат фінансової діяльності здійснюється відповідно до принципів бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Основними документами, що відображають такі операції, є:

- Звіт про фінансові результати (Звіт про прибутки та збитки) – містить інформацію про доходи та витрати фінансової діяльності за певний період.

- Баланс підприємства – показує фінансовий стан компанії, включаючи залучені кошти та зобов'язання.

- Примітки до фінансової звітності – містять деталізовану інформацію про доходи, витрати та фінансові ризики.

Для визначення фінансового результату використовується рахунок 79 "Фінансові результати", за даними якого визначається прибуток або збиток підприємства за певний період після закриття рахунків доходів і витрат.

Аудит фінансових доходів і витрат передбачає перевірку правильності їхнього відображення в обліку, відповідності чинному законодавству та стандартам, а також оцінку фінансової стабільності підприємства. Особлива увага приділяється перевірці операцій з кредитами, позиками, фінансовими інвестиціями, правильності розрахунку відсоткових витрат і доходів.

Доходи та витрати від фінансової діяльності є ключовими елементами бухгалтерського обліку та аудиту, адже вони впливають на фінансовий стан підприємства, його кредитоспроможність та інвестиційну привабливість. Відображення таких операцій на відповідних бухгалтерських рахунках забезпечує прозорість фінансової звітності та можливість контролю за ефективністю фінансової діяльності підприємства.

Фінансові результати є ключовим показником ефективності діяльності підприємства [18, с. 265]. Вони демонструють кінцевий ефект від його господарської діяльності за певний період у вигляді прибутків або збитків. Правильний облік і аудит фінансових результатів забезпечують достовірність фінансової звітності та створюють основу для аналізу і прийняття управлінських рішень.

Фінансові результати характеризують різницю між доходами і витратами підприємства. Прибуток виникає, коли доходи перевищують витрати. Збиток виникає, коли витрати перевищують доходи.

Фінансові результати формуються за рахунок:

1. Основної діяльності (виробництво та реалізація продукції, послуг, товарів);
2. Інших видів діяльності (фінансові операції, інвестиційна діяльність);

Фінансові результати класифікують залежно від джерел їх формування. Відповідно, підприємства зазвичай мають три основні категорії фінансових результатів:

1. Результати від операційної діяльності

Це прибуток (або збиток) від основної діяльності підприємства, що включає доходи та витрати, пов'язані з виробництвом і реалізацією товарів, робіт або послуг. Операційна діяльність є основною діяльністю підприємства, яка приносить основний дохід і визначає фінансовий стан компанії на довгострокову перспективу.

Наприклад, для виробничого підприємства операційний прибуток формується від продажу готової продукції, а витрати – це собівартість виробництва та інші витрати, пов'язані з операційною діяльністю.

2. Результати від фінансової діяльності

Це прибуток (або збиток), що виникає від операцій із фінансовими інструментами, таких як доходи від дивідендів, відсотків, облігацій та інших фінансових активів. Ці операції не пов'язані безпосередньо з основною діяльністю підприємства, але можуть суттєво впливати на його фінансовий результат.

Наприклад, якщо підприємство отримує дивіденди від своїх інвестицій в інші компанії або прибуток від продажу фінансових інструментів, такі доходи будуть відображені в результатах фінансової діяльності.

3. Результати від інвестиційної діяльності

Це прибуток (або збиток), що виникає в результаті продажу необоротних активів, таких як нерухомість, машини, обладнання, або фінансових інвестицій, наприклад, акцій або облігацій. Інвестиційна діяльність зазвичай пов'язана з довгостроковими активами та проектами, і результати цієї діяльності можуть значно впливати на загальний фінансовий результат підприємства, особливо у разі продажу значних активів.

Наприклад, якщо компанія продає нерухомість або інші необоротні активи, різниця між продажною ціною та балансовою вартістю таких активів буде відображена в результатах інвестиційної діяльності.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ І РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Облікова політика підприємства щодо доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства: принципи і підходи

Прийняття управлінських рішень, спрямованих на максимізацію вигоди від функціонування підприємства, зумовлюється не лише належним рівнем організаційного забезпечення, але й ефективністю інформаційного забезпечення процесу управління. У ринкових умовах особливого значення набуває доступність якісної, повної, достовірної та неупередженої облікової інформації щодо фінансового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів підприємства. Надання такої інформації як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам здійснюється через фінансову звітність, яка формується відповідно до обраної підприємством облікової політики.

До науковців, які досліджували питання організації облікової політики на підприємстві, належать В. В. Бабіч, В. П. Завгородній, А. М. Кузьмінський та О.Г.Бірюк. Аналіз наукових поглядів зазначених учених дає змогу дійти висновку, що їх позиції збігаються лише щодо чотирьох основоположних принципів організації бухгалтерського обліку та побудови облікової політики на підприємстві. Зокрема, принцип безперервності забезпечує послідовність облікового, контрольного та аналітичного процесів під час розв'язання конкретних завдань. Принцип пропорційності передбачає підтримання оптимального співвідношення між різними елементами й об'єктами організації обліку, зокрема обчислювальною технікою та кваліфікаційним складом виконавців. Принцип прямоточності визначає раціональну організацію інформаційних потоків між

учасниками облікового процесу, а принцип ритмічності сприяє рівномірному надходженню даних та формуванню вихідної інформації.

Керівник підприємства та головний бухгалтер мають повноваження самостійно приймати рішення щодо застосування певних принципів організації обліку відповідно до специфіки діяльності підприємства. Водночас, при формуванні облікової політики необхідно враховувати не лише специфічні принципи бухгалтерського обліку, а й загальні організаційно-управлінські принципи, які визначають вибір ключових факторів та характеризують взаємозв'язки внутрішніх господарських процесів із зовнішнім середовищем.

Організаційно-управлінські принципи формування облікової політики:

1. Принцип безперервності передбачає створення таких організаційних умов господарської діяльності, за яких забезпечується стабільність та безперервність реалізації облікової політики.

2. Принцип співставності інтересів вимагає врахування того, що підприємство функціонує як складова державної економічної системи, підпорядковується нормативно-правовим актам, використовує державні ресурси та може отримувати відповідні пільги.

3. Принцип комплексності передбачає, що формування облікової політики має ґрунтуватися на всебічному аналізі та оцінці впливу сукупності технологічних, економічних, політичних, екологічних, організаційних і соціальних факторів, а не лише на ізольованих причинах окремих подій.

4. Принцип ефективності означає, що кожне підприємство обирає оптимальні для себе методи використання ресурсів, організації обліку, аналізу та контролю, що і визначає зміст його облікової політики.

5. Принцип системності розглядає облікову політику як штучно створену функціональну складову виробничої системи, яка виконує завдання зі збору, класифікації, обробки, аналізу інформації та формування фінансової звітності.

6. Принцип планомірності та динамізму передбачає, що облікова політика має бути спрямована не лише на вирішення поточних завдань, але й на досягнення довгострокових стратегічних цілей розвитку підприємства.

Сформована облікова політика повинна гарантувати:

- стабільність методологічних підходів до оцінки активів та зобов'язань, відображення окремих господарських операцій та визначення фінансових результатів. Зміни в методах обліку можуть бути застосовані тільки з наступного звітного року, при цьому вони повинні бути належним чином розкриті в Примітках до річної фінансової звітності;

- повноту фіксації у бухгалтерському обліку всіх операцій, що здійснені підприємством протягом звітного періоду, включаючи результати інвентаризації активів та зобов'язань, що є ключовим елементом забезпечення достовірності фінансової звітності;

- коректне відображення доходів і витрат згідно з принципом нарахування передбачає їх врахування в відповідних звітних періодах, незважаючи на фактичне надходження грошових коштів чи здійснення витрат, якщо інше не визначено нормативно-правовими актами;

- чітке розмежування в бухгалтерському обліку поточних витрат, пов'язаних із фінансовою діяльністю підприємства, та витрат, що формують капітальні інвестиції;

- відповідність даних аналітичного обліку показникам синтетичного обліку на перше число кожного місяця, що забезпечує контроль та узгодженість інформації для прийняття управлінських рішень.

Формування облікової політики ТОВ «МАНІФОЮ» зумовлене необхідністю дотримання вимог чинного законодавства України у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що забезпечує адекватне відображення фінансового стану підприємства, результатів його діяльності та управління фінансовими потоками. Специфіка господарської діяльності підприємства, пов'язана з наданням довгострокових позик, вимагає чіткого визначення підходів до обліку доходів, витрат і фінансових результатів, що формують основу прийняття стратегічних управлінських рішень. Принципи організації бухгалтерського обліку мають гарантувати стабільність та

послідовність методологічних підходів до відображення господарських операцій, що зумовлює необхідність дотримання низки базових вимог.

Однією з основних вимог є незмінність методології бухгалтерського обліку протягом поточного звітного періоду. Це передбачає застосування єдиних підходів до визнання, оцінки та класифікації господарських операцій і активів підприємства, що забезпечує порівнянність фінансової звітності у часовому розрізі. Будь-які зміни в методах обліку можуть бути впроваджені лише на наступний звітний рік та повинні бути детально розкриті у Примітках до річної фінансової звітності, що забезпечує прозорість облікового процесу та можливість ретроспективного аналізу фінансової інформації. Ключовою вимогою до організації облікового процесу є тотожність даних аналітичного та синтетичного обліку. Узгодженість оборотів та залишків між цими рівнями обліку на перше число кожного місяця забезпечує точність бухгалтерських записів та можливість формування достовірної фінансової звітності. Це дозволяє підприємству оперативно контролювати фінансовий стан, приймати обґрунтовані управлінські рішення та запобігати виникненню облікових розбіжностей, що можуть впливати на кінцеві фінансові показники.

Таким чином, сформована облікова політика ТОВ «МАНІФОЮ» базується на концептуальних засадах бухгалтерського обліку, що закріплені у національних та міжнародних стандартах фінансової звітності. Враховуючи специфіку діяльності підприємства, у разі відсутності законодавчого регулювання певних питань воно має право самостійно розробляти відповідні процедури, дотримуючись загальних принципів обліку. Це дозволяє забезпечити не лише законодавчу відповідність, а й інформаційну підтримку для стратегічного управління підприємством.

Формування облікової політики є важливим етапом організації бухгалтерського обліку на ТОВ «МАНІФОЮ», що визначає методологічні засади ведення облікового процесу відповідно до чинного законодавства та специфіки діяльності суб'єкта господарювання. Документальне закріплення облікової політики здійснюється у вигляді Наказу про облікову політику, який є основним внутрішнім нормативним актом, що регламентує порядок визнання, оцінки,

класифікації та відображення в обліку господарських операцій, активів, зобов'язань, доходів, витрат і фінансових результатів.

Наказ про облікову політику ТОВ «МАНІФОЮ» формується з урахуванням особливостей його господарської діяльності, зокрема надання довгострокових позик, що зумовлює специфіку визнання та оцінки фінансових інструментів, процентних доходів і витрат, розрахунку резервів під очікувані кредитні ризики. В Наказі про облікову політику підприємства визначені методологічні засади бухгалтерського обліку витрат, доходів та фінансових результатів господарської діяльності (рис. 2.1).

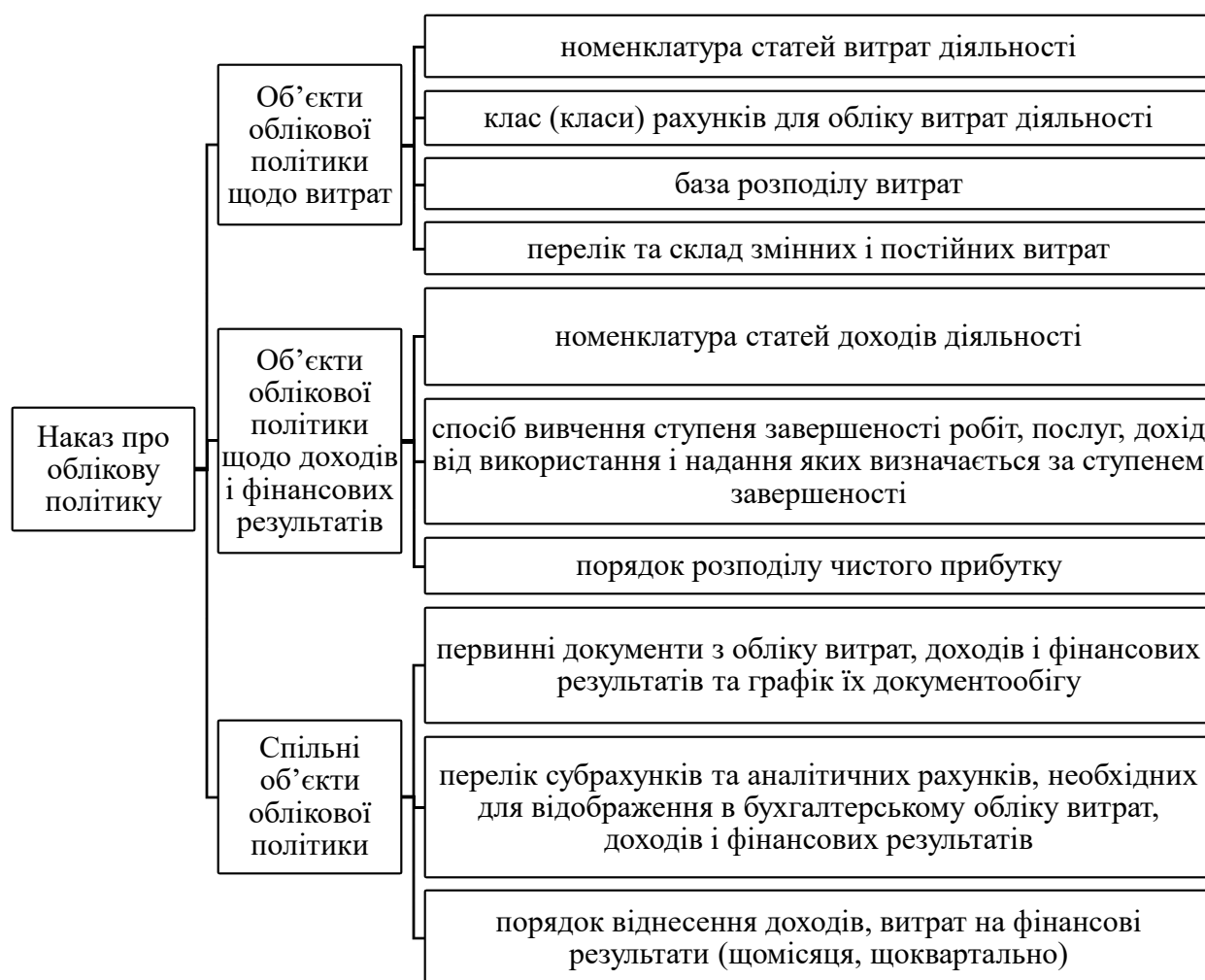

Рисунок 2.1 - Об'єкти облікової політики щодо витрат, доходів і фінансових результатів підприємства ТОВ «МАНІФОЮ»

Джерело: побудовано автором на основі [16, с. 39]

Відповідно, облікова політика підприємства визначає критерії класифікації фінансових активів, механізми оцінки процентних доходів за ефективною ставкою, а також порядок створення резервів під знецінення фінансових активів, що відповідає принципам обачності та достовірності фінансової інформації.

Розроблення наказу про облікову політику здійснюється головним бухгалтером підприємства, який визначає методичні засади ведення обліку з урахуванням вимог національних стандартів бухгалтерського обліку та специфіки діяльності ТОВ «МАНІФОЮ». Остаточне затвердження документа відбувається на рівні керівника підприємства, що забезпечує формальне закріплення принципів бухгалтерського обліку, які підлягають застосуванню в діяльності підприємства.

Важливо зазначити, що зміст облікової політики безпосередньо впливає на об'єктивність фінансової звітності, що є основою для прийняття управлінських рішень та оцінки фінансового стану підприємства. Чітке документальне оформлення облікових процедур гарантує узгодженість господарських операцій із нормативно-правовими вимогами, а також забезпечує стабільність методології обліку протягом звітного періоду. У разі внесення змін до облікової політики, такі коригування повинні бути належним чином аргументовані та відображені у Примітках до фінансової звітності, що сприяє прозорості фінансової інформації.

Для забезпечення повноти, достовірності та своєчасності інформації, необхідної для управлінських рішень і оптимізації процесу розроблення документа щодо облікової політики, доцільно здійснювати його формування за такими етапами: організаційно-технічним, методичним та заключним (рис. 2.2).

Стосовно доходів, підприємство дотримується принципу нарахування, що передбачає їх визнання у момент виникнення права на отримання грошових коштів або інших активів, незалежно від фактичного надходження платежів. Основним джерелом доходу є відсоткові надходження за наданими позиками, які визнаються у звітному періоді відповідно до умов кредитного договору. Відсоткові доходи відображаються у бухгалтерському обліку пропорційно часу дії позики та відповідно до ефективною ставки відсотка.

Рисунок 2.2 - Організаційна модель відображення в обліковій політиці витрат, доходів та фінансових результатів підприємства ТОВ «МАНІФОЮ»

Джерело: побудовано автором на основі [16, с. 39]

Відносно витрат, підприємство дотримується принципу відповідності доходів і витрат. Основними витратами є витрати на залучення фінансових ресурсів, адміністративні витрати, витрати на резерви під очікувані кредитні збитки. Створення резерву під очікувані кредитні збитки здійснюється відповідно до оцінки кредитного ризику та методології, що базується на аналізі фінансового стану позичальників. Витрати на формування резервів визнаються у періоді їх нарахування, що дозволяє адекватно відображати фінансовий стан компанії.

Стосовно фінансових результатів, прибуток підприємства визначається як різниця між доходами від надання позик та понесеними витратами. Облікова політика передбачає також оцінку фінансових активів за справедливою вартістю або амортизованою собівартістю, залежно від класифікації активів. Вплив валютних коливань на позики, номіновані в іноземній валюті, враховується відповідно до принципу обліку курсових різниць.

Застосування зазначених підходів до облікової політики дозволяє ТОВ «МАНІФОЮ» забезпечити прозорість фінансової звітності, ефективне управління фінансовими ризиками та достовірність оцінки фінансових результатів, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Отже, облікова політика ТОВ «МАНІФОЮ» формується відповідно до чинного законодавства України у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що забезпечує достовірність та своєчасність відображення господарських операцій підприємства. Основні методичні засади облікової політики спрямовані на визначення принципів визнання, оцінки та відображення доходів, витрат і фінансових результатів у звітності, з урахуванням специфіки діяльності, пов'язаної з наданням довгострокових позик.

2.2. Організація і методика обліку витрат фінансової діяльності підприємства

Фінансові витрати охоплюють витрати на відсотки, що виникають внаслідок використання позикових коштів, облігацій, фінансової оренди та інших запозичень, за винятком тих фінансових витрат, що включаються до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати».

Рахунок 95 «Фінансові витрати» в Плані рахунків бухгалтерського обліку служить основним інструментом для обліку витрат, що виникають через залучення

позикових коштів. Використання цього рахунку регулюється Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, яка визначає порядок обліку фінансових витрат, структуру рахунку та його взаємозв'язки з іншими обліковими рахунками.

Зазначений рахунок узагальнює інформацію про витрати підприємства, що виникають у процесі обслуговування залучених фінансових ресурсів, включаючи нараховані відсотки за користування кредитами, а також інші витрати, що безпосередньо пов'язані із запозиченнями. Для деталізації аналітичного обліку передбачено два субрахунки:

- 951 «Відсотки за кредит» використовується для обліку витрат, пов'язаних з нарахуванням та виплатою відсотків за користування банківськими кредитами.;

- 952 «Інші фінансові витрати», що узагальнює інформацію про витрати, пов'язані із залученням позикового капіталу, зокрема витрати на випуск, утримання та обіг власних цінних паперів, а також нарахування відсотків за договорами кредитування (за винятком банківських кредитів) і фінансової оренди.

Методологія бухгалтерського обліку передбачає, що сума визнаних фінансових витрат відображається за дебетом рахунку 95, тоді як їх списання здійснюється за кредитом цього рахунку. Списання може бути спрямоване на рахунок 79 «Фінансові результати» або, відповідно до вимог Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати», на рахунки обліку витрат, пов'язаних із придбанням, будівництвом, створенням та виробництвом кваліфікаційного активу, приведенням його до стану готовності до використання або продажу.

Аналітичний облік ведеться згідно з критеріями, визначеними підприємством, для забезпечення управлінських потреб необхідною інформацією. Дані за рахунком 95 «Фінансові витрати» фіксуються в Журналі 5 (5А). Кореспонденцію рахунків для обліку фінансових витрат можна знайти в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Кореспонденція рахунку 95 «Фінансові витрати»

за дебетом з кредитом рахунків:		за кредитом з дебетом рахунків:	
30	«Готівка»	15	«Капітальні інвестиції»
31	«Рахунки в банках»	23	«Виробництво»
50	«Довгострокові позики»	79	«Фінансові результати»
51	«Довгострокові векселі видані»		
52	«Довгострокові зобов'язання за облігаціями»		
53	«Довгострокові зобов'язання з оренди»		
60	«Короткострокові позики»		
64	«Розрахунки за податками й платежами»		
68	«Розрахунки за іншими операціями»		

Джерело: побудовано автором на основі [10]

Кореспонденцію рахунків з обліку фінансових витрат наведено в таблиці 2.4 (Додаток Б).

Таблиця 2.4 - Кореспонденція рахунків з обліку фінансових витрат ТОВ «МАНІФОЮ»

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Здійснено оплату відсотків за користування банківським кредитом.	951 «Відсотки за кредит»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
2	Відображено нараховані відсотки за кредитом.	951 «Відсотки за кредит»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
3	Визнано суму списання дисконту.	952 «Інші фінансові витрати»	523 «Дисконт за відпущеними облігаціями»
4	Відображено суми, що виникають у зв'язку з нарахуванням та сплатою відсотків за простроченими банківськими позиками.	952 «Інші фінансові витрати»	605 «Прострочені позики в національній валюті», 606 «Прострочені позики в іноземній валюті»
5	Визнано нараховані відсотки за виданим векселем.	952 «Інші фінансові витрати»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
6	Списано фінансові витрати на рахунок фінансових результатів.	792 «Результат фінансових операцій»	95 «Фінансові витрати»
7	Оприбутковано обладнання для очисних споруд, що підлягає монтажу.	151 «Капітальне будівництво»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
8	Відображено податковий кредит у бухгалтерському обліку.	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4
9	Здійснено оплату вартості отриманого обладнання.	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
10	Отримано короткострокову банківську позику.	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»
11	Оформлено акт приймання виконаних проектних робіт, пов'язаних із будівництвом очисних споруд.	151 «Капітальне будівництво»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
12	Відображено податковий кредит за відповідними господарськими операціями.	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
13	Здійснено оплату вартості проектних робіт.	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
14	Нараховано відсотки за користування позиковими коштами.	951 «Відсотки за кредит»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
15	Сплачено банку нараховані відсотки за отриманою позикою.	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
16	Включено фінансові витрати до вартості кваліфікаційного активу.	151 «Капітальне будівництво»	951 «Відсотки за кредит»

Джерело: сформовано автором за інформацією Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) ТОВ «МАНІФОЮ»

Отже, рахунок 95 «Фінансові витрати» виконує важливу функцію у бухгалтерському обліку, забезпечуючи систематизацію та узагальнення інформації про витрати підприємства, пов'язані із залученням позикового капіталу. Бухгалтерський облік фінансових витрат передбачає відображення їх за дебетом рахунку 95 та списання за кредитом цього рахунку, з можливістю перенесення на інші рахунки витрат, залежно від їхнього призначення. Інформація за рахунком 95 систематизується в Журналі 5 (5А), що забезпечує контроль і аналітичний облік фінансових витрат підприємства.

2.3. Організація і методика обліку доходів і результатів фінансової діяльності підприємства

Процес визначення фінансового результату підприємства передбачає порівняння доходів, отриманих за звітний період, із витратами, понесеними для їх досягнення. Згідно з національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку використовуються різні рахунки для фіксації доходів і витрат, що веде до розрахунку фінансового результату. Класифікація видів діяльності (операційна, фінансова та інша) є ключовою для точного фінансового звітування.

Таблиця 2.5 – Відображення бухгалтерських операцій для формування фінансових результатів на ТОВ «МАНІФОЮ»

Вид діяльності	Дебет (Дт)	Кредит (Кт)
Операційна діяльність	70, 71	791
	23, 91–94	791
Фінансова діяльність	72, 73	792
		95, 96
Інвестиційна та інша діяльність	74	793
		97

Джерело: згруповано за інформацією [55, с.76]

Фінансова діяльність підприємства має вирішальний вплив на процеси створення вартості, оскільки від її ефективності безпосередньо залежить стабільність та розвиток організації. Одним із основних напрямків фінансової діяльності є оптимізація структури капіталу, яка дозволяє зменшити витрати на залучення фінансових ресурсів і створює надійну фінансову основу для ефективної операційної та інвестиційної діяльності. Оптимізація фінансування забезпечує зниження фінансових ризиків і покращення платоспроможності підприємства.

Основними операціями фінансової діяльності є наступні:

1. Надходження грошових коштів, що виникає внаслідок фінансової діяльності:

– надходження власного капіталу, яке охоплює кошти, отримані від випуску акцій або інших операцій, що сприяють збільшенню власного капіталу підприємства;

– отримання позик, що включає залучення фінансових ресурсів через створення боргових зобов'язань, таких як позики, векселі, облігації та інші короткострокові та довгострокові зобов'язання, не пов'язані з основною діяльністю підприємства;

– інші надходження, серед яких кошти, отримані у вигляді дивідендів, відсотків, орендної плати та інших фінансових доходів.

2. Витрати та кошти, що списуються внаслідок фінансової діяльності:

– виконання зобов'язань за позиками, що включає здійснення платежів для закриття боргових зобов'язань;

– сплата дивідендів грошовими коштами, що є важливою складовою фінансової діяльності підприємства;

– інші платежі, пов'язані з фінансовими операціями, такі як викуп раніше випущених акцій, оплата фінансової оренди, виплата процентів за облігаціями та інші витрати, що виникають у процесі фінансування діяльності підприємства.

Таким чином, фінансова діяльність є важливим елементом для забезпечення ефективного функціонування підприємства, оскільки її результати безпосередньо впливають на здатність організації залучати необхідні фінансові ресурси та ефективно використовувати їх для реалізації своїх стратегічних цілей.

Фінансова діяльність підприємства включає операції з кредитами та облігаціями, які супроводжуються нарахуванням та сплатою відсотків. Витрати на фінансову діяльність враховуються на рахунках 73 "Інші фінансові доходи" та 95 "Фінансові витрати".

Приклад нарахування відсотків за кредитом і облігаціями наведено у таблиці 2.6

Таблиця 2.6 – Нарахування відсотків за кредитом і облігаціями

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	1.07.2024 На поточний рахунок зараховано кошти довгострокового кредиту	311	501	150000
2	1.07.2024 Відображено поточну частину боргу за кредитом	501	611	25000
3	31.12.2024 Нараховано відсотки за 2020 (за 6 міс.)	951	684	16500
4	31.12.2024 З поточного рахунку переказано кошти в погашення заборгованості за відсотками та тілом кредиту	684 611	311 311	16500 25000
5	31.12.2024 Списано на фінансовий результат витрати за нарахованими відсотками за 2020	792	951	16500

Джерело: згруповано за інформацією [35, с. 17]

Бухгалтерський рахунок 73 «Інші фінансові доходи» є ключовим елементом системи обліку фінансових результатів підприємства, оскільки призначений для відображення доходів, що виникають у процесі фінансової діяльності. Зокрема, на цьому рахунку обліковуються дивіденди, відсотки та інші фінансові надходження, які не підпадають під класифікацію рахунку 72 «Дохід від участі в капіталі».

Рахунок 74 «Інші доходи» відображає фінансові результати від операцій, які виникають у межах звичайної діяльності підприємства, але не належать до операційної чи фінансової сфери. До цих доходів належать надходження від продажу основних засобів, нематеріальних активів, фінансових інвестицій, майнових комплексів та інших активів, які не використовуються безпосередньо в основній діяльності підприємства.

Розглянемо більш детально рахунок 73 «Інші фінансові доходи». Рахунок 73 поділяється на такі субрахунки, що деталізують структуру фінансових доходів:

- 731 «Дивіденди одержані», де акумулюється інформація про дивіденди, отримані від підприємств, які не мають статусу асоційованих, дочірніх або спільних підприємств.

- 732 «Відсотки одержані» використовується для обліку доходів, що надходять у вигляді відсотків за облігаціями та іншими цінними паперами, а також для відображення винагород, отриманих за надані в фінансову оренду необоротні активи.

- 733 «Інші доходи від фінансових операцій» відображає доходи, які не були зафіксовані на інших субрахунках. Серед таких доходів — амортизація премії за випущеними облігаціями, а також відсоткові доходи від строкових депозитних вкладів.

Таблиця 2.7 – Кореспонденція рахунку 73 «Інші фінансові доходи»

	за дебетом з кредитом рахунків:		за кредитом з дебетом рахунків:
79	«Фінансові результати»	14	«Довгострокові фінансові інвестиції»
		18	«Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи»
		30	«Готівка»
		31	«Рахунки в банках»
		34	«Короткострокові векселі одержані»
		35	«Поточні фінансові інвестиції»
		37	«Розрахунки з різними дебіторами»
		50	«Довгострокові позики»
		52	«Довгострокові зобов'язання за облігаціями»
		60	«Короткострокові позики»
		67	«Розрахунки з учасниками та кошти клієнтів»
		68	«Розрахунки за іншими операціями»

Джерело: згруповано за інформацією [10]

Облік операцій на рахунку 73 здійснюється за методом подвійного запису: у кредиті рахунку відображається сума визнаного доходу, тоді як у дебеті – його списання на фінансові результати шляхом кореспонденції з рахунком 79 «Фінансові результати».

Аналітичний облік фінансових доходів здійснюється за об'єктами інвестування, що забезпечує можливість детального контролю та аналізу джерел фінансових надходжень підприємства. Такий підхід сприяє формуванню прозорої системи фінансового обліку та підвищує рівень достовірності фінансової звітності.

Фінансовий результат діяльності підприємства, який може бути у вигляді прибутку або збитку, визначається як різниця між доходом від продажу продукції та її собівартістю, з урахуванням додаткових доходів і витрат. Процес визначення прибутку або збитку здійснюється через рахунок 79 «Фінансові результати», на якому здійснюється закриття рахунків, що відображають доходи, собівартість реалізації продукції та інші операційні витрати, які належать до класу 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку. Отже, рахунок 79 «Фінансові результати» є ключовим у процесі збору та узагальнення інформації про фінансові результати підприємства від його основної діяльності.

Завершене сальдо на рахунку 79 визначає суми прибутку чи збитку за звітний період. Закриття рахунків витрат та доходів відбувається через кредит рахунку 79, після чого сальдо переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». Особливу увагу слід приділити субрахунку 791 «Фінансовий результат від основної діяльності», на якому визначається прибуток або збиток від основної діяльності підприємства. На цьому субрахунку за кредитом фіксуються доходи від продажу продукції, товарів, робіт, послуг, а також інші доходи, що виникають в рамках операційної діяльності (рахунки 70 «Доходи від реалізації», 71 «Інший операційний дохід»). За дебетом субрахунку наводяться суми витрат на виробництво, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат, що пов'язані з процесом реалізації продукції або послуг (рахунки 90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності»).

2.4. Узагальнення інформації щодо доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства у фінансовій звітності

Концептуальна модель фінансової звітності, що відповідає вимогам національних та міжнародних стандартів, ґрунтується на взаємодії ключових компонентів: мети фінансової звітності та формування відповідного обліково-аналітичного забезпечення, принципів і якісних характеристик звітності, а також концепції капіталу, що визначає порядок його відображення в аспектах формування, збереження та оцінки прибутку.

Загальні вимоги до складання та подання фінансової звітності регламентуються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Фінансова звітність є формою бухгалтерської звітності, що містить інформацію про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та рух грошових коштів за звітний період. Головною метою підготовки фінансової звітності є забезпечення користувачів точною, надійною та об'єктивною інформацією, яка необхідна для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Фінансова звітність виконує функцію забезпечення інформаційних потреб зацікавлених сторін щодо операцій із цінними паперами, участі в капіталі підприємства, оцінки ефективності управління, фінансової стійкості, платоспроможності, рівня забезпеченості зобов'язань, визначення суми дивідендів для розподілу, регулювання господарської діяльності тощо. Важливо, щоб фінансова звітність задовольняла потреби користувачів, які не мають можливості отримувати спеціально підготовлену звітність відповідно до їх індивідуальних інформаційних запитів [35, 137].

Склад фінансової звітності визначається відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку і включає такі форми:

Баланс – звіт про фінансовий стан підприємства, що відображає на визначену дату його активи, зобов'язання та власний капітал.

Звіт про фінансові результати – документ, що містить дані про доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства [25].

Звіт про рух грошових коштів – звіт, який розкриває інформацію про надходження та витрати грошових коштів у процесі діяльності підприємства протягом звітного періоду.

Звіт про власний капітал – документ, що відображає зміни у структурі власного капіталу підприємства впродовж звітного періоду.

Примітки до фінансових звітів – деталізована інформація, що забезпечує розкриття змісту статей фінансової звітності та містить додаткові пояснення відповідно до чинних стандартів.

Фінансові результати діяльності підприємства, зокрема доходи та витрати, знаходять своє відображення у низці фінансових звітів, кожен з яких забезпечує розкриття відповідних аспектів фінансового стану та ефективності функціонування суб'єкта господарювання.

Зокрема, Звіт про фінансові результати містить інформацію щодо сум доходів і витрат за різними видами діяльності, а також проміжні фінансові результати, включаючи фінансовий результат від операційної діяльності, прибуток (збиток) до оподаткування та чистий прибуток (збиток).

Баланс відображає накопичений фінансовий результат підприємства за всі періоди його діяльності, що представлений у вигляді нерозподіленого прибутку або непокритого збитку.

Звіт про власний капітал містить дані про прибуток або збиток, отриманий підприємством за звітний рік. Даний показник має відповідати значенню чистого прибутку (збитку), зазначеного у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід). У разі збитку його величина подається зі знаком мінус.

У Примітках до фінансової звітності наводяться фінансові результати, пов'язані з первісним визнанням та реалізацією сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів. У цій формі фіксується вартість продукції під час первісного визнання, сума понесених витрат, результати господарських операцій,

виручка від реалізації, собівартість реалізованої продукції, а також фінансові результати, отримані внаслідок її реалізації.

Податкова декларація з податку на прибуток містить дані про фінансовий результат до оподаткування, який визначається як об'єкт оподаткування, а також про суму податку на прибуток, що підлягає сплаті.

Ключовим джерелом інформації про фінансові результати підприємства є форма 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», у якому комплексно розкриваються показники доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства за звітний період.

Визначення фінансових результатів у звітності передбачає порівняння доходів звітного періоду з витратами, що були здійснені для їх отримання. Доходи та витрати відображаються в системі бухгалтерського обліку, а на їх основі формуються відповідні показники у Звіті про сукупний дохід у момент їх виникнення, а не під час фактичного надходження або виплати грошових коштів, що відповідає принципу нарахування.

Застосування методу згортання доходів і витрат забороняється, за винятком випадків, передбачених відповідними нормативно-правовими актами та стандартами бухгалтерського обліку. Вони також визначають економічну сутність доходів і витрат та порядок розрахунку прибутку (збитку) за відповідний період. Вимоги до складання Звіту про фінансові результати формують також вимоги до організації бухгалтерського обліку доходів і витрат на підприємстві. Як у фінансовій звітності, так і в бухгалтерському обліку, передбачено виділення окремих статей, що дозволяють ідентифікувати фінансовий результат діяльності, в тому числі результат фінансової діяльності. Така класифікація має важливе значення для об'єктивної оцінки ефективності функціонування підприємства [37, 261].

Упродовж звітного року на рахунках класів 7 «Доходи» та 9 «Витрати діяльності» накопичуються відповідно доходи та витрати підприємства, що дозволяє формувати проміжну фінансову звітність (квартальну, піврічну). Наприкінці року рахунки доходів і витрат закриваються шляхом перенесення їх

сальдо на рахунок 79 «Фінансові результати», що узагальнює підсумкові показники діяльності підприємства.

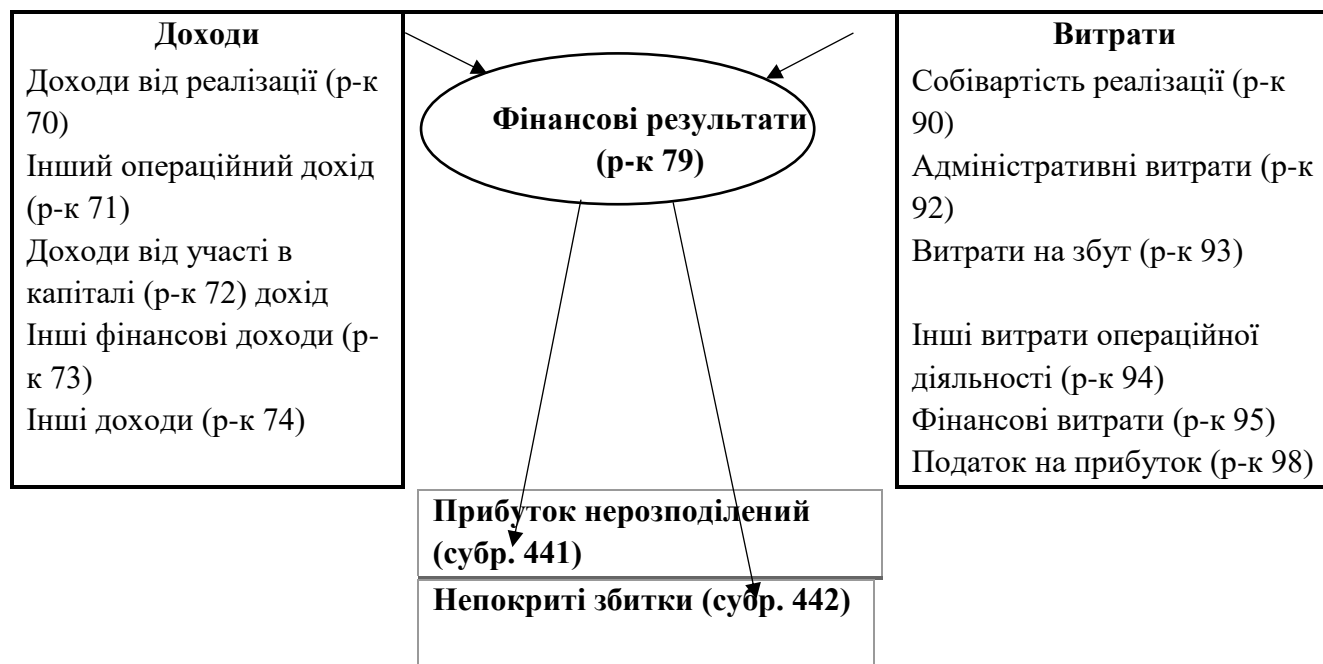

Рисунок 2.3 - Модель формування фінансових результатів підприємства

Джерело: побудовано автором на основі [47]

Відповідно до чинного Плану рахунків для відображення інформації про доходи основної діяльності передбачено три синтетичні рахунки:

- 70 «Доходи від реалізації»;
- 71 «Інший операційний дохід»;
- 74 «Інші доходи».

Для обліку витрат основної діяльності застосовуються три синтетичні рахунки:

- 90 «Собівартість реалізації»;
- 94 «Інші витрати операційної діяльності»;
- 95 «Фінансові витрати»;
- 97 «Інші витрати»;
- 98 «Фінансові витрати».

Структуроване ведення обліку доходів і витрат відповідно до зазначених вимог забезпечує достовірність відображення фінансових результатів

підприємства та формування об'єктивної звітності для прийняття управлінських рішень.

Згідно з чинними нормативними документами, інформація про фінансові результати повинна бути розкрита у фінансовій звітності підприємства. Це розкриття здійснюється через різні форми звітності, кожна з яких має свою специфіку та окремі інтерпретації фінансових результатів. Однак, всі ці форми спрямовані на надання повної та достовірної інформації для користувачів фінансової звітності, таких як інвестори, кредитори та регулятори. Таблиця 2.8 містить опис порядку розкриття інформації про фінансові результати в різних формах фінансової звітності, що дає змогу здійснювати комплексний аналіз фінансової діяльності підприємства.

Для вирішення проблеми забезпечення достовірного розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності необхідно вжити низку заходів на державному рівні, зокрема:

1. Удосконалення законодавчої та нормативно-правової бази

Для забезпечення прозорості та достовірності фінансових результатів необхідно постійно оновлювати законодавство та відповідні нормативні акти, що регулюють бухгалтерський облік і фінансову звітність. Важливо інтегрувати міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) в національне законодавство, що дозволить забезпечити відповідність вимогам глобальної практики та підвищить рівень довіри до наданої інформації.

2. Посилення вимог до розкриття інформації про фінансові результати

Важливо запровадити більш жорсткі вимоги до обсягу і якості інформації, яка повинна розкриватися в фінансових звітах. Це включає детальний опис доходів і витрат, розкриття інформації про використання фінансових інструментів, курсові різниці, а також всі інші суттєві фінансові операції, що впливають на результати діяльності підприємства. Запровадження додаткових розкриттів допоможе користувачам фінансової звітності краще оцінити реальний фінансовий стан компанії.

3. Розвиток незалежного аудиту

Посилення ролі незалежного аудиту є одним з важливих аспектів у забезпеченні достовірного розкриття фінансових результатів. Аудитори повинні мати достатній доступ до всієї необхідної інформації і бути зобов'язаними надавати не лише висновки про відповідність фінансових звітів стандартам, але й аналізувати можливі маніпуляції чи ризики викривлення результатів. Для цього необхідно підвищити кваліфікацію аудиторів та створити механізми, які дозволяють забезпечити максимальну незалежність та об'єктивність аудиторських перевірок.

4. Запровадження електронних систем для подачі фінансових звітів

Впровадження автоматизованих систем подачі фінансових звітів дозволить зменшити можливості для маніпулювання фінансовими результатами. Всі дані, що подаються в податкові органи та інші державні установи, повинні бути оброблені через централізовані платформи, що дозволить автоматично перевіряти відповідність поданих звітів встановленим вимогам і зменшити людський фактор у процесі подачі звітності.

5. Покращення освітніх програм та підвищення кваліфікації фахівців

Важливо створити умови для підвищення кваліфікації бухгалтерів, фінансових аналітиків, аудиторів та інших фахівців, які працюють у сфері фінансової звітності. Це дозволить підвищити рівень професіоналізму та зменшить ризики некоректного або помилкового розкриття інформації. Також важливо впроваджувати курси та сертифікаційні програми для тих, хто займається підготовкою фінансової звітності.

6. Забезпечення контролю за виконанням стандартів та вимог

Для того щоб забезпечити реальну ефективність усіх вищезгаданих заходів, необхідно створити ефективні механізми контролю за виконанням стандартів фінансової звітності. Це включає діяльність відповідних державних органів, що здійснюють нагляд та санкціонують порушення. Важливо створити систему покарань для підприємств, що подають недостовірну фінансову інформацію, а також стимулювати дотримання встановлених стандартів через систему нагород і

заохочень для підприємств, які демонструють високу ступінь прозорості у звітності.

7. Розвиток технологій для аналізу та виявлення потенційних маніпуляцій

Враховуючи швидкий розвиток інформаційних технологій, важливо розвивати інструменти для автоматичного аналізу фінансових результатів. Використання програмного забезпечення для виявлення аномалій у фінансових звітах дозволить зменшити ризики шахрайства та маніпуляцій із фінансовими результатами. Це дасть можливість більш ефективно виявляти випадки фальсифікації чи помилок на ранніх етапах.

8. Посилення міжнародного співробітництва

Для досягнення максимальної ефективності в забезпеченні достовірного розкриття фінансових результатів необхідно налагоджувати співпрацю між державними органами, підприємствами та міжнародними організаціями. Це дозволить інтегрувати найкращі практики з усього світу, підвищити рівень довіри до української фінансової звітності на міжнародному рівні та зменшити можливість податкових маніпуляцій.

Порядок розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності підприємства ТОВ «МАНІФОЮ», наведений у Додатку В.

Таблиця 2.8 - Порядок розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності підприємства ТОВ «МАНІФОЮ»

Форма фінансової звітності	Код рядка	Стаття	Призначення
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	1420	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Відображається частина чистого прибутку, що була отримана і реінвестована у діяльність підприємства, яка не була розподілена серед власників, або сума непокритого збитку.

Продовження таблиці 2.8

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	2090 2095	Валовий прибуток (збиток)	Відображається різниця між чистим доходом від продажу продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю цієї продукції.
	2190 2195	Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток або збиток)	Відображається сума валового прибутку (збитку), інших операційних доходів, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат з урахуванням їх алгебраїчних значень.
	2290 2295	Фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток)	Відображається сума прибутку (збитку) від основної діяльності, а також доходи (прибутки) та витрати (збитки) від фінансових та інших операцій.
	2350 2355	Чистий фінансовий результат (прибуток або збиток)	Відображається сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток, а також прибутку (збитку) від припиненої діяльності після сплати податків. Звіт про рух грошових коштів складається за непрямим методом.
Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)	3500	Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	Відображається чистий прибуток або непокритий збиток підприємства за звітний період, а також порядок розподілу прибутку.
Звіт про власний капітал	4100	Чистий прибуток (збиток) за звітний період	Відображається частина чистого прибутку, що була отримана і реінвестована у діяльність підприємства, яка не була розподілена серед власників, або сума непокритого збитку.

Джерело: згруповано за інформацією [21]

На рівні підприємства ТОВ «МАНІФОЮ» доцільно розробити внутрішні регламенти, що стосуються трансформації фінансової звітності, створення облікової політики, а також провести консультації з незалежними аудиторами щодо вибору методик і підходів до оцінки статей фінансової звітності. Крім того, важливо забезпечити повну автоматизацію процесу трансформації фінансової звітності.

РОЗДІЛ 3

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ І РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Загальні принципи та методичні прийоми аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства

Основною метою аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства є висловлення незалежної думки аудитора стосовно достовірності в усіх суттєвих аспектах відображення в обліку і фінансових звітах доходів, витрат фінансової діяльності підприємства, відповідності вимогам чинного законодавства та внутрішнім стандартам підприємства.

Основними завданнями аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства є:

- перевірка точності відображення доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства та перевірка законності і правильності їх визнання та оцінки;
- перевірка правильності документального оформлення операцій, пов'язаних з фінансовою діяльністю підприємства;
- перевірка коректності відображення в обліку операцій з визнання та оцінки доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства, а також відповідність цих операцій чинному законодавству.

Перевірка фінансових результатів і визначення реального фінансового стану підприємства є одним з найскладніших та найбільш відповідальних етапів аудиторської перевірки, оскільки він супроводжується високим рівнем аудиторського ризику. Цей вид перевірки є одним з найбільш поширених, оскільки

інтерес до об'єктивності обліку та звітності проявляється як з боку підприємства, його власників, так і з боку державних органів, що здійснюють контроль. [15, с. 42].

Показник фінансового результату є одним із найсуперечливіших і найбільш вразливих до маніпуляцій і шахрайства аспектів діяльності підприємства. Водночас виявити перекручення та фальсифікації часто буває складно, оскільки такі дії можуть виглядати як звичайні фінансові операції, виконані відповідно до чинних правових та економічних норм. Вони рідко піддаються розпізнаванню без спеціалізованої перевірки. З цієї причини виникає необхідність у проведенні незалежної експертизи фінансових результатів.

Згідно з Міжнародними стандартами аудиту (МСА) 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту», мета аудиту фінансових результатів полягає в тому, щоб надати аудиторіві можливість висловити незалежну думку щодо того, чи складені фінансові звіти відповідно до визначеної концептуальної основи фінансової звітності та чи відображають вони усі суттєві аспекти діяльності підприємства. [17, с. 95].

Кожен аудитор розробляє індивідуальну методику аудиту фінансових результатів діяльності підприємства, яка враховує специфіку ведення бізнесу і дозволяє отримати необхідні аудиторські докази, визначити аудиторські процедури та сформулювати обґрунтований висновок. Дослідження показують, що підходи до аудиту фінансових результатів можуть суттєво відрізнятися.

Зокрема, Іванова Н.А. та Ролінський О.В. пропонують таку послідовність етапів організації аудиту фінансових результатів діяльності підприємства: підготовка до аудиту (планування стратегії аудиту); оцінка стану бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю та системи контролю по об'єктах обліку; перевірка правильності оцінки доходів і витрат, їх відображення в обліку та фінансовій звітності; перевірка коректності визнання доходів, витрат та фінансових результатів; відповідність даних синтетичного та аналітичного обліків доходів і витрат фінансовим показникам звітності; підготовка аудиторського висновку;

ознайомлення керівництва клієнта з висновком та передача необхідної документації згідно з умовами договору [11, с.163].

Аудит фінансових результатів повинен проводитись за чітко визначеною послідовністю, зокрема, це включає: аудит реалізації готової продукції, товарів, робіт та послуг; перевірку виробничих витрат і собівартості продукції; аудит фінансових результатів операційної діяльності; перевірку результатів від фінансових та інвестиційних операцій; аудит правильності визначення податку на прибуток; перевірку відповідності первинних облікових даних регістрам обліку; а також перевірку фінансової звітності [11, с.165].

У своїх працях Мултанівська Т.В. [15] і Гончарук Я.А. [12] приділяють значну увагу розробці алгоритму проведення аудиту фінансових результатів. Вони детально описують методи та прийоми, які аудитору слід застосовувати на кожному етапі перевірки, щоб забезпечити точність і достовірність отриманих результатів.

Гончарук Я.А. зазначає, що основою аудиту фінансових результатів є перевірка Звіту про фінансові результати (або Звіту про сукупний дохід). Аудиторська перевірка повинна включати кілька ключових етапів [34, с.134-135], серед яких: перевірка правильності заповнення адресної частини звіту; визначення виду діяльності підприємства та перевірка правильності його зазначення у формі звітності; перевірка наявності, повноти та коректності заповнення реквізитів, рядків і граф звіту; проведення логічного аналізу показників звітності з метою виявлення найбільш ризикових ділянок, де може бути виявлено шахрайство чи помилки в обліку і звітності. Це дозволяє визначити операції та активи, які потребують ретельнішої перевірки, а також ті, де можна покластися на дані клієнта. Крім того, важливими етапами є рахункова перевірка, перевірка правильності заповнення форм фінансової звітності, оцінка суттєвості виявлених відхилень у показниках звітності, а також перевірка дотримання встановлених законодавством строків і термінів подання звітності.

Мултановська Т.В. [15, с.182] зазначає, що аудит фінансових результатів має здійснюватися за такою послідовністю: перевірка коректності закриття

рахунків доходів та витрат; аудит правильності визначення чистого фінансового результату підприємства; перевірка точності обчислення відстрочених податкових активів та зобов'язань; здійснення реформації балансу, що включає звірку субрахунків 441, 442, 443; перевірка взаємозв'язку показників усіх форм звітності для забезпечення їх узгодженості; узагальнення отриманої інформації, виявлення можливих помилок, та складання аудиторського висновку на основі проведеної перевірки.

Алієва Л.М. пропонує такі процедури аудиту звіту про фінансові результати [32]: «перевірка обсягів реалізації активів і визнання доходів та витрат за звітний період; контроль правильності класифікації та оцінки доходів, витрат і фінансових результатів у розрізі різних видів діяльності підприємства; перевірка відповідності відображення доходів та витрат в системі рахунків бухгалтерського обліку і їх коректного перенесення в звіт про фінансові результати; аналіз структури доходів і витрат для оцінки ефективності діяльності підприємства; перевірка правильності визначення та відображення податку на прибуток у фінансовому звіті».

Методика аудиту фінансових результатів, запропонована Виноградовою М.О. та Жидєєвою Л.І., виділяється своєю чіткістю і послідовністю етапів [33]. За цією методикою, аудит фінансових результатів здійснюється через кілька ключових етапів: початковий аналіз звіту про фінансові результати для перевірки правильності його складання та виявлення можливих відхилень, порівнюючи з даними реєстрів обліку; перевірка правильності відображення витрат і доходів, а також перевірка фінансових результатів. Методика також охоплює можливі порушення в обліку витрат, доходів і фінансових результатів, що можуть виникнути під час складання звітності.

Дії аудитора при перевірці, згідно з рекомендаціями Бутинця Ф.Ф., включають наступні етапи [2, с.362]: «перевірку арифметичної точності наданого звіту; підготовку пробного звіту про фінансові результати на основі робочих документів, що стосуються інших аспектів аудиту; порівняння отриманого пробного звіту з наданим для перевірки і аналіз відмінностей; перевірку розрахунку прибутковості акцій; співставлення показників звіту про фінансові результати з

даними за аналогічний період минулого року; ретельну перевірку природи помилок, їхнього впливу на фінансову звітність та оцінку коректності внесених змін, якщо було виправлення помилок минулих періодів; перевірку узгодженості окремих показників звіту з даними балансу підприємства».

Підсумовуючи результати дослідження методичних підходів до аудиту фінансових результатів, з урахуванням основних етапів аудиту, принципів його проведення, можна виділити ключові стадії перевірки фінансових результатів діяльності підприємства в рамках загальної структури аудиту фінансової звітності. До таких стадій відносяться: організаційна, підготовча (планування), технологічна та результативна (підсумкова) (рис. 3.1). Ці етапи дозволяють забезпечити належну перевірку фінансової звітності та підтвердити її достовірність.

Згідно з запропонованою схемою аудиту фінансових результатів, організаційна стадія включає етап попереднього ознайомлення аудитора з потенційним клієнтом з метою оцінки трудомісткості аудиту та визначення аудиторських ризиків. Для цього необхідно здійснити комплексний аналіз діяльності підприємства, його структури, управлінських підрозділів та бухгалтерії, а також перевірити стан бухгалтерського обліку та звітності. Важливими аспектами є також ознайомлення з попередніми аудиторськими висновками, вивчення причин зміни аудитора, а також оцінка здатності виконати поставлену задачу. На основі отриманих даних аудиторська фірма приймає рішення щодо доцільності проведення аудиту. Якщо потенційний клієнт відповідає вимогам, аудитор готує лист-зобов'язання, після чого наступним кроком є укладання договору про проведення аудиту, який формалізує взаємодію між аудитором та замовником.

Підготовча стадія аудиту, або стадія планування, включає кілька важливих етапів, які дозволяють аудитору ефективно організувати процес перевірки. Спочатку формується аудиторська група, визначаються обов'язки учасників та приймається рішення щодо необхідності залучення сторонніх спеціалістів, якщо це потрібно для оцінки майна, вимірювання виконаних робіт або юридичної перевірки контрактів.

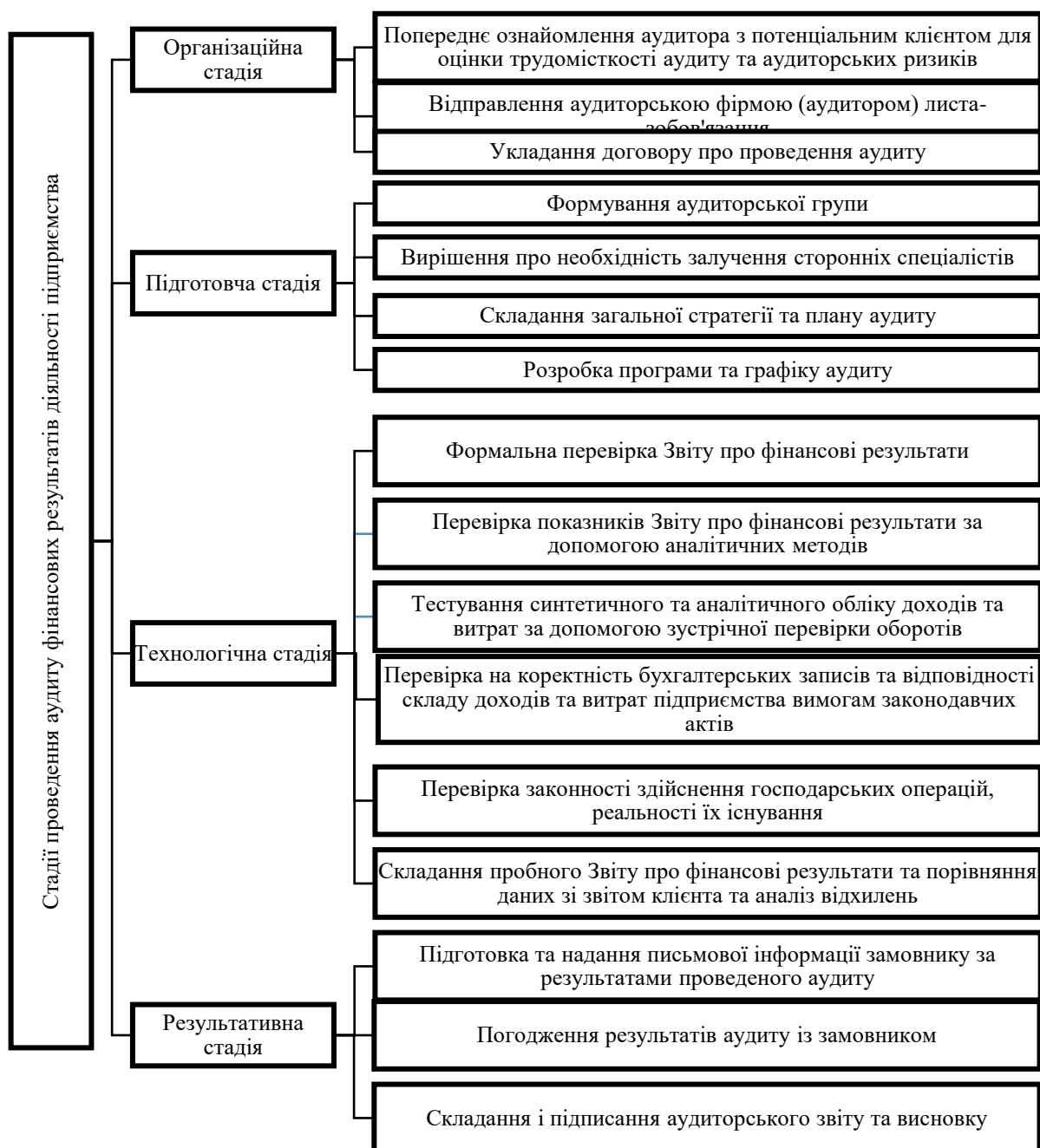

Рисунок 3.1 - Стадії проведення аудиту фінансових результатів діяльності підприємства [20].

Далі складається загальна стратегія аудиту, в якій визначаються ресурси для різних етапів перевірки, час, необхідний для їх використання, а також механізми контролю й нагляду. Одночасно розробляється детальний план аудиту, що включає завдання, періоди виконання робіт, відповідальних осіб, а також розрахунок

аудиторських ризиків і рівня суттєвості. Крім того, складається програма аудиту, яка детально описує етапи перевірки, методи та способи перевірки, а також графік виконання робіт.

Технологічна стадія є етапом безпосереднього виконання запланованих процедур аудиту в певній хронологічній послідовності, що визначається аудиторами. На цьому етапі план може бути коригований відповідно до виявлених обставин. Аудит може проводитися за окремими циклами діяльності (наприклад, цикл закупівлі або цикл доходів), або за напрямками діяльності підприємства, такими як операційна, фінансова чи інвестиційна діяльність. Перевірку фінансових результатів зазвичай доцільно розпочинати з аналізу форм звітності, в яких ці результати відображаються, для перевірки коректності обліку доходів, витрат та фінансових результатів.

Перше, що слід зробити, — це здійснити формальну перевірку звіту про фінансові результати, зокрема візуально перевірити правильність заповнення всіх реквізитів, включаючи адресну частину. Важливо, щоб вид діяльності, зазначений у звіті, відповідав положенням установчих документів підприємства, оскільки це критично для правильного розподілу доходів і витрат між операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю.

Друге, необхідно застосувати аналітичні методи для перевірки показників звіту, що дозволяє виявити ділянки з підвищеним аудиторським ризиком, де можуть мати місце помилки або шахрайство. Аналіз показників допомагає виявити відхилення та незвичні тенденції в динаміці, що можуть свідчити про недостовірність обліку.

Третє, аудитору потрібно ретельно перевірити кожну статтю звіту про фінансові результати. Особливу увагу слід приділити на повноту і достовірність визначення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), правильно оцінити собівартість продукції, а також розподіл загальновиробничих витрат. Необхідно перевірити розрахунок валового прибутку чи збитку, операційного результату, фінансового результату до оподаткування та чистого прибутку, а також точність обчислення податку на прибуток.

Четверте, потрібно провести тестування синтетичного обліку доходів та витрат. Це включає перевірку відповідності даних первинних документів з регістрами обліку, а також перевірку їх відповідності Головній книзі і фінансовій звітності. Важливо перевірити правильність бухгалтерських записів, а також відповідність складу доходів і витрат підприємства стандартам, зокрема щодо визнання та класифікації витрат, а також правильності формування собівартості реалізованої продукції і розподілу загальновиробничих витрат через аналітичні та арифметичні перевірки.

П'яте, слід перевірити законність здійснення господарських операцій. Для цього використовуються зустрічні перевірки, запити до контрагентів та інші документи, що підтверджують наявність операцій. Це дозволяє оцінити реальність їх існування, перевірити правильність оформлення первинних документів, що підтверджують доходи та витрати підприємства.

Шосте, необхідно скласти пробний звіт про фінансові результати і порівняти його з даними звіту клієнта. Далі проводиться аналіз відхилень між цими даними для виявлення можливих помилок чи неточностей у фінансовій звітності підприємства.

Результативна стадія аудиту охоплює підготовку письмових результатів перевірки для замовника, обговорення висновків аудиту з ним, а також складання і підписання аудиторського звіту. Важливо підкреслити, що аудиторська перевірка фінансових результатів не обмежується лише застосуванням стандартних методик та процедур. Аудитор повинен демонструвати професіоналізм, обґрунтоване судження і відповідальність, обираючи методи і підходи, які найбільш ефективно сприятимуть досягненню мети аудиту. Цей процес потребує творчого підходу, адже тільки так можна отримати точні й об'єктивні дані для складання аудиторського висновку.

У результаті проведеного дослідження було розроблено методіку аудиторської перевірки фінансових результатів, яка включає кілька основних етапів: організаційний, підготовчий (планування), технологічний та результативний. Дотримання цієї методики допоможе підвищити ефективність

аудиту, чітко визначити проблеми в обліку, знизити ризик невиявлення помилок або шахрайства, оцінити реальний фінансовий стан підприємства та сформувати обґрунтований і об'єктивний висновок.

Подальші дослідження в цій галузі мають на меті розробку та вдосконалення методик аудиту фінансових результатів з урахуванням конкретних типів аудиту, а також розробку відповідних робочих документів для аудиторів, що дозволить ще точніше і ефективніше проводити перевірку.

3.2 Оцінка системи внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку підприємства

Для ефективного функціонування підприємства, підвищення його рентабельності та збереження активів необхідно мати добре розвинену систему управління, в основі якої лежить надійний внутрішній контроль. Це один із найважливіших елементів, що забезпечує стабільність та ефективність роботи підприємства.

Система внутрішнього контролю повинна бути економічно доцільною, що означає, що витрати на її утримання мають бути меншими за потенційні збитки від її відсутності. Коли система внутрішнього контролю працює належним чином, це дає змогу знизити витрати на проведення внутрішніх перевірок та аудиту, оскільки забезпечується більш високий рівень самоконтролю в рамках організації.

Основою внутрішнього контролю є набір правил і процедур, розроблених керівництвом підприємства для досягнення його стратегічних цілей. Він спрямований на забезпечення стабільного та ефективного функціонування організації, дотримання встановлених політик, збереження та раціональне використання активів, а також запобігання шахрайству і виявлення можливих помилок у фінансових операціях. Зокрема, це включає гарантії точності і повноти

бухгалтерських записів та своєчасність формування достовірної фінансової звітності. [22, с. 17].

Для створення ефективної системи внутрішнього контролю керівництво підприємства повинно забезпечити наступні аспекти:

- надійне інформаційне забезпечення — доступ до точних і своєчасних даних, необхідних для прийняття управлінських рішень, що сприятимуть оптимізації діяльності підприємства;
- збереження активів і документів — впровадження заходів, які дозволяють мінімізувати ризики крадіжок, псування або нецільового використання матеріальних і нематеріальних активів, знищення або розголошення важливої інформації, включаючи дані, що містяться в бухгалтерських регістрах і комп'ютерних базах;
- оптимізація господарської діяльності — застосування контрольних процедур для виявлення і виключення дублювання, неефективних витрат та нерационального використання ресурсів, зокрема у частині податкових зобов'язань та зміцнення дисципліни в оплаті рахунків;
- дотримання облікових принципів — забезпечення обов'язкового виконання встановлених процедур, інструкцій і нормативних вимог, що регулюють діяльність підприємства, для забезпечення прозорості та відповідності облікової політики стандартам;
- надійна система бухгалтерського обліку — створення такої системи обліку, яка б забезпечувала точність, повноту та достовірність фінансових даних підприємства, а також дозволяла оперативно отримувати необхідну інформацію для управлінських рішень.

Система внутрішнього контролю складається з трьох ключових компонентів: середовище контролю, систему бухгалтерського обліку та незалежні процедури перевірки [11, с. 95].

1. Система внутрішнього контролю на підприємстві забезпечується через контрольне середовище, яке включає ряд факторів, що визначають підхід

керівництва до впровадження і функціонування контролю. Ці фактори створюють основу для ефективного контролю та відображають відношення до важливості внутрішнього контролю в підприємстві.

До основних аспектів контрольного середовища належать:

- лідерство і діяльність керівництва (власників) підприємства, яке встановлює принципи і цілі системи контролю;
- визначення політики управління та стратегічних методів керівництва підприємством;
- організаційна структура підприємства, а також розподіл обов'язків і відповідальності серед працівників;
- управлінські методи та практики, включаючи кадрову політику і ефективність розподілу функцій.

До конкретних контрольних заходів, що сприяють ефективному функціонуванню системи, можна віднести:

- регулярне співставлення та перевірка фінансових рахунків для забезпечення коректності даних;
- перевірка правильності арифметичних розрахунків та бухгалтерських записів;
- моніторинг і управління комп'ютерними інформаційними системами, включаючи контроль за змінами в програмному забезпеченні та доступом до даних;
- встановлення і перевірка контрольних рахунків для фіксації правильності обліку;
- чітка організація документообігу, включаючи затвердження та проходження документів;
- перевірка відповідності внутрішніх політик законодавчим вимогам та стандартам;
- зіставлення і аналіз наявних активів (грошових коштів, товарно-матеріальних цінностей) з їх обліковими даними;

– порівняння фактичних фінансових результатів з прогнозованими показниками для оцінки ефективності діяльності.

2. Система бухгалтерського обліку на підприємстві охоплює комплекс процедур та реєстраційних операцій, завдяки яким всі господарські операції фіксуються у відповідних облікових регістрах. Ця система охоплює процеси збору, класифікації, обробки і узагальнення фінансових даних для надання точних і достовірних відомостей про діяльність підприємства, що є основою для фінансової звітності та аналізу його фінансового стану.

3. Незалежні процедури перевірки — це аудиторські методи, що використовуються для виявлення і підтвердження правильності обліку фінансово-господарських операцій. Ці процедури дозволяють аудитору перевірити, чи були операції належним чином санкціоновані, чи відображені вони правильно в облікових реєстрах, а також чи своєчасно виявляються можливі помилки або неточності в даних. Процедури перевірки допомагають забезпечити впевненість у тому, що всі вимоги щодо повноти, точності і законності обліку виконані, що дозволяє отримати достовірну фінансову інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

У практиці підприємства використовуються різноманітні процедури контролю, зокрема:

а) процедури контролю за повнотою даних, що гарантують, що всі господарські операції належно занесені в облікові реєстри або комп'ютерні системи для подальшої обробки. Це дозволяє забезпечити, щоб жодна операція не залишилась поза увагою;

б) процедури контролю за точністю даних необхідні для підтвердження того, що кожна господарська операція відображена в обліку коректно та вчасно. Вони забезпечують правильний розподіл даних по рахунках та запобігають помилкам в облікових записах;

в) процедури контролю за дозволом (санкціонуванням) операцій, спрямовані на забезпечення того, щоб всі фінансово-господарські операції були

здійснені в межах законодавства та внутрішніх нормативних актів підприємства, і щоб ці операції мали необхідні дозволи;

г) процедури контролю за збереженням активів і записів, що фокусується на обмеженні доступу до активів підприємства лише для уповноважених осіб. Вони запобігають крадіжкам, псуванню або нестачі активів. Такі процедури включають встановлення систем безпеки, контроль доступу, охорону, використання сейфів для цінностей, обладнання для складських приміщень, а також регулярні внутрішні перевірки і інвентаризації.

Під час проведення аудиту, аудитор фокусується на тих методах та процедурах бухгалтерського обліку, які безпосередньо стосуються складених фінансових звітів. Ретельне розуміння аспектів систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, а також оцінка ризику та можливих недоліків у функціонуванні системи контролю, дозволяють аудитору [21, с. 109]:

- визначити потенційні суттєві перекручення, які можуть виникнути у фінансових звітах;
- оцінити фактори, що збільшують ризик виникнення помилок;
- спланувати необхідні процедури аудиту для виявлення та запобігання таким помилкам;

Система внутрішнього контролю облікових операцій повинна забезпечувати наступні умови:

- проведення облікових операцій тільки після отримання дозволу від керівництва, згідно з внутрішніми розпорядженнями;
- відображення всіх операцій у облікових регістрах з точними підсумковими даними в встановлений час, що дозволяє підготувати фінансову звітність відповідно до нормативних вимог;
- доступ до облікових записів з активами підприємства має бути дозволений тільки уповноваженим особам, згідно з керівними розпорядженнями;

– встановлення порядку регулярних перевірок активів, зокрема через порівняння облікових даних з фактичними наявними активами, і вжиття необхідних заходів у разі виявлення будь-яких розбіжностей.

Існуючі системи обліку та внутрішнього контролю мають певні обмеження, які знижують їх здатність надати керівництву повні докази виконання поставлених завдань. До основних обмежень відносяться:

1. Економічні обмеження – витрати на впровадження та підтримку внутрішнього контролю не повинні перевищувати користь, яку він приносить підприємству. Це може обмежити обсяг і глибину здійснюваних процедур.

2. Необхідність обмеження процедур – більшість процедур внутрішнього контролю спрямовані на стандартні операції, тоді як складні або незвичайні ситуації можуть бути недостатньо покриті. Службові помилки, викликані неуважністю, необачністю або неправильним тлумаченням законодавчих норм, також можуть бути фактором ризику.

3. Зловживання внутрішнім контролем – є ймовірність, що учасники керівництва або співробітники можуть скооперуватися з іншими особами, аби ухилитися від проведення процедур внутрішнього контролю або приховати порушення.

4. Нехтування правилами – особи, відповідальні за впровадження та контроль за дотриманням внутрішніх процедур, можуть ігнорувати або порушувати ці принципи, що знижує ефективність всієї системи.

5. Несвоєчасне оновлення процедур – з часом змінюються умови зовнішнього середовища або внутрішня ситуація на підприємстві. Якщо ці зміни не враховуються, існує ризик проведення застарілих або неадекватних процедур внутрішнього контролю.

Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю в аудиторській практиці ґрунтується на кількох основних факторах (рис.3.2.). Одним із ключових елементів є наявність кваліфікованого персоналу, який виконує свої обов'язки чесно та відповідально. Всі працівники повинні бути компетентними, мати

необхідні знання для виконання своїх функцій і дотримуватися стандартів етики. Окрім того, їхні права та обов'язки повинні бути чітко прописані у посадових інструкціях, щоб уникнути будь-яких непорозумінь та забезпечити прозорість у виконанні завдань.

Важливим аспектом є належний розподіл функцій серед співробітників. Це дозволяє ефективно контролювати процеси, пов'язані з веденням бухгалтерії та підготовкою інформації, знижуючи ймовірність зловживань та шахрайства. Чіткий розподіл обов'язків також сприяє швидкому виявленню помилок, оскільки ризик їхнього проходження без уваги зменшується, якщо різні особи займаються різними етапами обліку та документування операцій. Такий підхід забезпечує більшу надійність і прозорість усієї системи обліку.

При здійсненні господарських операцій працівники підприємства повинні чітко дотримуватися формальних процедур, дотримуючись принципу неупередженості. Це забезпечується за умови чіткого визначення прав та обов'язків кожного співробітника, що дозволяє уникати можливих конфліктів інтересів та гарантує ефективне виконання завдань.

Важливим елементом внутрішнього контролю є фізичний контроль за наявністю активів та документації. Це включає належну охорону майна підприємства та регулярне проведення інвентаризацій, що допомагає забезпечити збереження активів і запобігти їх втраті чи несанкціонованому використанню.

Своєчасне і правильне складання первинних документів є ще одним критичним аспектом, що забезпечує основу для проведення господарських операцій. Первинні документи повинні складатися відповідно до вимог чинних нормативних актів, що гарантує їх законність та відповідність бухгалтерським стандартам.

Оцінюючи систему внутрішнього контролю, важливо враховувати, як отримані результати можуть вплинути на наступні етапи перевірки достовірності звітності підприємства. Цей процес оцінки має кілька ключових етапів, кожен з яких допомагає виявити потенційні слабкі місця та забезпечити точність і правдивість фінансових даних. (рис.3.3.).

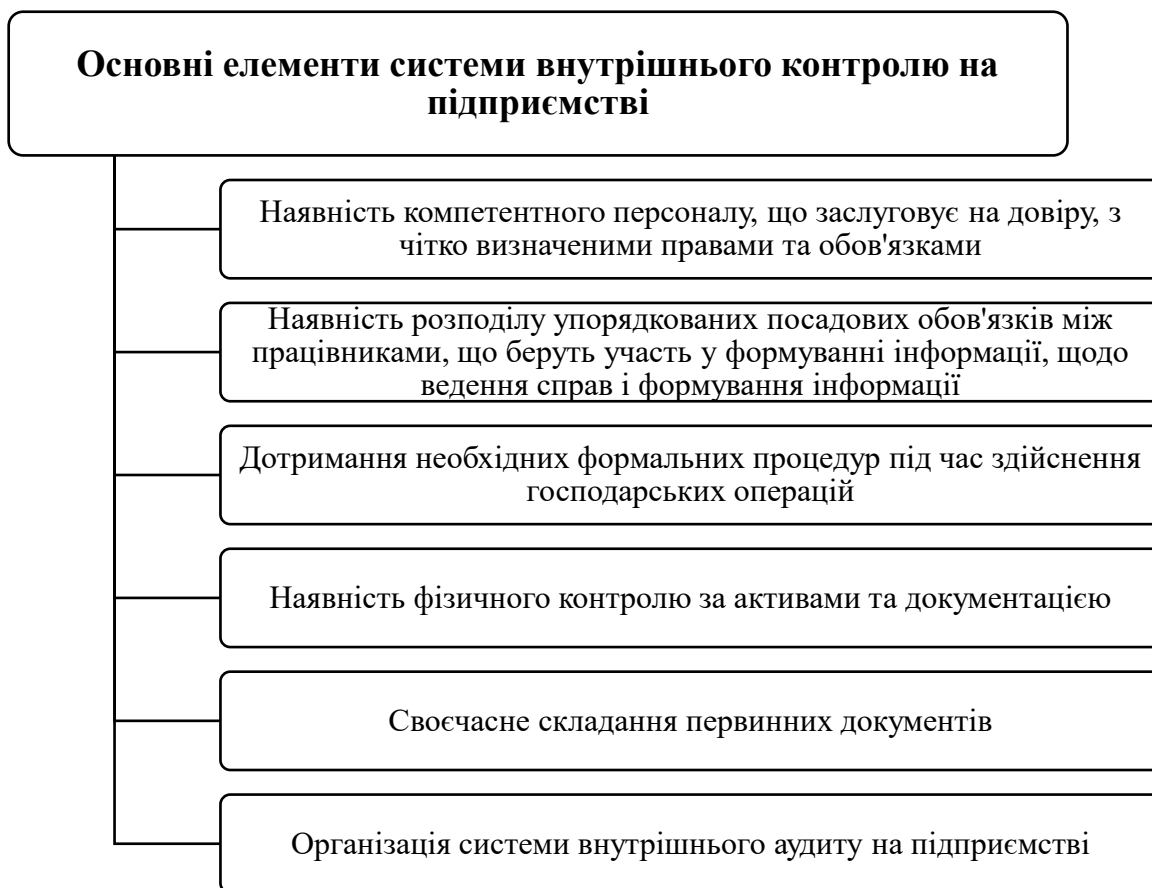

Рисунок 3.2 - Основні елементи функціонування системи внутрішнього контролю [27]

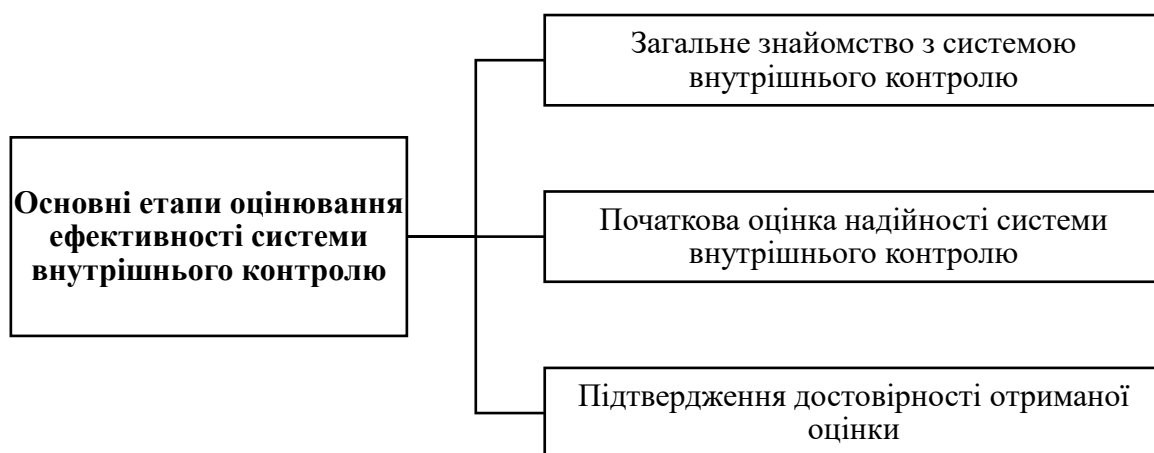

Рис. 3.3. Основні етапи оцінювання системи внутрішнього контролю на підприємстві [27].

На етапі початкового ознайомлення з системою внутрішнього контролю аудитор отримує загальне розуміння про особливості та обсяг діяльності підприємства, структуру бухгалтерського обліку, функціонування служби внутрішнього аудиту та її роль в управлінській системі. Оцінюється рівень професіоналізму цієї служби, а також основні завдання, які вона виконує. Аудитор також визначає методи та процедури, які застосовуються для забезпечення збереження активів, надійності бухгалтерського обліку та точності фінансової звітності.

Якщо в результаті аналізу системи внутрішнього контролю буде виявлено її недостатню ефективність або надійність, аудитор робить висновок про необхідність більш глибокої перевірки. Відсутність надійних внутрішніх контрольних механізмів робить систему уразливою, що вимагатиме детальнішого аудиту для підтвердження правдивості фінансових даних. Якщо ж аудитор вважає, що система внутрішнього контролю достатньо ефективна, перевірка може продовжуватись наступним етапом.

Оцінка надійності цієї системи проводиться на основі досвіду аудитора та застосованих методів. Для перевірки надійності контролю аудитор аналізує облікову та господарську документацію за весь звітний період, з особливою увагою до періодів, де мали місце певні специфічні обставини або відхилення. За результатами такого аналізу надійність системи внутрішнього контролю може бути оцінена на одному з трьох рівнів: високий, середній або низький.

Підтвердження ефективності системи внутрішнього контролю відбувається через детальну перевірку в процесі аудиту. Коли аудитор надає певний рівень довіри до системи внутрішнього контролю на підприємстві, він повинен здійснювати процедури для перевірки її надійності. Це включає застосування різних методів і підходів для проведення тестів на відповідність системи внутрішнього контролю та перевірки її процедур на суттєвість.

Тести на відповідність внутрішнього контролю мають на меті зібрання аудиторських доказів щодо ефективності наступних аспектів:

- організаційної структури системи обліку та внутрішнього контролю, яка повинна вчасно виявляти та виправляти значущі помилки, а також запобігати їх виникненню;
- надійності функціонування внутрішнього контролю протягом усього звітного періоду, що забезпечує стабільність та ефективність усіх процесів управління та обліку на підприємстві (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Тест оцінки системи внутрішнього контролю на підприємстві ТОВ «МАНІФОЮ»

№	Питання	Так	Ні
1	2	3	4
1. Організація та структура контролю			
1.1	Чи визначено в організаційній структурі чіткі ролі та відповідальність за здійснення фінансових консультаційних послуг?	Так	
1.2	Чи існує комітет або спеціальна особа, відповідальна за внутрішній контроль у фінансовому консалтингу (наприклад, контроль за точністю наданих консультацій)?	Так	
1.3	Чи регулярно проводяться внутрішні аудити для оцінки ефективності контролю над якістю наданих фінансових послуг?	Так	
2. Оцінка та управління ризиками			
2.1	Чи проводиться регулярний аналіз ризиків, пов'язаних з наданням фінансових консультацій, таких як ризики конфлікту інтересів або неправильних порад?		Ні
2.2	Чи встановлені механізми для ідентифікації та управління специфічними ризиками для фінансових послуг (наприклад, зміни в ринкових умовах, коливання валютних курсів)?	Так	
2.3	Чи існує план заходів на випадок виникнення фінансових ризиків, що можуть вплинути на надання послуг клієнтам?	Так	
3. Операційні та фінансові контролю			
3.1	Чи існують чіткі процедури для підтвердження точності та обґрунтованості наданих фінансових консультацій?	Так	
3.2	Чи здійснюється перевірка дотримання нормативних вимог при наданні фінансових послуг?	Так	
3.3	Чи ведеться чітка документація щодо наданих послуг і фінансових консультацій (наприклад, угоди з клієнтами, консультаційні рекомендації)?	Так	
4. Інформаційні потоки та звітність			
4.1	Чи є встановлені процедури для обміну інформацією між підрозділами щодо фінансових послуг, які надаються клієнтам?	Так	
4.2	Чи надаються регулярні звіти керівництву про стан внутрішнього контролю та якість наданих консультацій?	Так	

Продовження таблиці 3.4

1	2	3	4
4.3	Чи є чітка політика щодо конфіденційності клієнтської інформації та точності фінансових даних?	Так	
5. Контроль за діяльністю персоналу			
5.1	Чи існує система перевірки кваліфікації та досвіду працівників, які надають фінансові консультації?	Так	
5.2	Чи проводяться навчання та тренінги для працівників щодо етики та стандартів надання фінансових послуг?	Так	
5.3	Чи є система моніторингу діяльності консультантів для забезпечення високої якості послуг (наприклад, перевірка дотримання рекомендацій клієнтами)?	Так	
6. Моніторинг та оцінка системи внутрішнього контролю			
6.1	Чи проводиться регулярна оцінка ефективності системи внутрішнього контролю щодо точності та надійності фінансових консультацій?	Так	
6.2	Чи залучаються зовнішні аудитори для перевірки відповідності наданих консультацій вимогам законодавства та стандартам?	Так	
6.3	Чи є механізми для виправлення недоліків або помилок у наданих фінансових послугах?		Ні

Джерело: складено автором за інформацією підприємства ТОВ «МАНІФОЮ»

Не всі аудиторські процедури необхідно окремо планувати як тести на відповідність внутрішнього контролю, оскільки деякі з них можуть одночасно надавати аудиторські докази щодо ефективності структури і функціонування внутрішнього контролю. Такі процедури можуть слугувати як тестами відповідності внутрішнього контролю в процесі аудиту. Наприклад, вивчаючи систему бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю грошових коштів, аудитор може отримати необхідні докази через перевірку банківських рахунків шляхом спостереження та опитування відповідальних осіб.

Якщо на основі проведених процедур перевірки аудитор дійде висновку, що внутрішня політика підприємства є ефективною та відповідає вимогам, зазначеним у фінансовій звітності, ці докази можуть бути використані для оцінки ризику внутрішнього контролю і визначення його рівня як низького.

Також аудитор може здійснити тести для перевірки відповідності внутрішнього контролю, серед яких: перевірка первинних документів, що підтверджують операції та інші дії, з метою отримання доказів про коректність

функціонування системи внутрішнього контролю; перевірка процедури надання дозволу на виконання певних категорій операцій на підприємстві; опитування та спостереження щодо процедур внутрішнього контролю, які не можуть бути перевірені наскрізно, наприклад, у випадках визначення виконавця певних функцій; повторне проведення процедур внутрішнього контролю, здійснених на підприємстві, як наприклад, перевірка банківських рахунків для підтвердження точності обліку.

Для підтвердження кожної оцінки незначного ризику невідповідності внутрішнього контролю, аудитор має провести ретельні тести на відповідність цієї системи. Чим нижчий ризик невідповідності внутрішнього контролю, визначений аудитором, тим більше доказів потрібно отримати, щоб підтвердити ефективність функціонування структури системи обліку та внутрішнього контролю. [37, с. 52].

При зборі доказів ефективного функціонування внутрішнього контролю, аудитор має враховувати методи та хронологію отримання цих доказів за певний період часу, а також досвід та кваліфікацію осіб, які брали участь у їх отриманні, зокрема помічників та асистентів. Важливо зазначити, що навіть ефективна система внутрішнього контролю може мати відхилення, спричинені різними факторами. Такі відхилення можуть бути результатом змін у складі працівників, сезонних коливань обсягів операцій (наприклад, у випадку з продажем товарних запасів або сировини), або через помилки окремих співробітників. У таких випадках аудитор повинен провести додаткові запити, наприклад, уточнити дату звільнення або найму працівників, які виконують важливі функції внутрішнього контролю.

Основна мета тестів на відповідність внутрішнього контролю в комп'ютерному середовищі залишається незмінною, однак через специфіку комп'ютерних систем необхідно внести відповідні корективи в методологію проведення таких перевірок. Наприклад, можливі відхилення, що є характерними для комп'ютеризованого середовища, такі як несвоєчасне внесення коригувань у програму бухгалтерського обліку.

Аудитор, ґрунтуючись на результатах тестів на відповідність системи внутрішнього контролю, повинен оцінити, чи відповідає її структура та функціонування первинній оцінці ризику невідповідності. І якщо в результаті аналізу виявляться відхилення, це може призвести до необхідності перегляду рівня ризику. У такому разі аудитору потрібно коригувати плани аудиту, змінюючи характер, строки або обсяг процедур, які будуть виконуватися.

Усі етапи оцінки системи внутрішнього контролю повинні бути задокументовані в робочих документах аудитора, включаючи інформацію про систему обліку, аналіз ризиків та обґрунтування оцінки невідповідності внутрішнього контролю. Якщо ризик оцінюється як незначний, аудитор додає пояснення і підтвердження своїх висновків.

Існує кілька методів документування інформації про систему обліку і внутрішнього контролю. Вибір конкретних методів залишається на розсуд аудитора і залежить від особливостей перевіряемого підприємства. Це можуть бути письмові звіти, анкети, контрольні списки або блок-схеми, причому форма та обсяг документації залежать від складності системи обліку, обсягу діяльності та структури підприємства. Зазвичай, чим більш комплексні системи обліку і внутрішнього контролю, тим більше документації потрібно для фіксації всіх процедур.

Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю з аудиторської точки зору полягає в аналізі сильних і слабких сторін цієї системи в контексті конкретного підприємства, що дозволяє аудитору визначити, як саме внутрішній контроль впливає на достовірність фінансової звітності.

Ефективність системи внутрішнього контролю оцінюється за її здатністю:

- попереджати виникнення недостовірної інформації на ранніх етапах;
- оперативно виявляти помилки або неточності після їх виникнення, в межах чітко визначеного часу.

Внутрішній аудит є невід'ємною частиною організаційної структури підприємства, створеною з метою незалежної перевірки та оцінки виконання

працівниками своїх обов'язків. Це служба, що функціонує на основі внутрішніх регламентів і забезпечує дотримання вимог щодо бухгалтерського обліку, охорони активів та ефективності системи внутрішнього контролю.

Підрозділ внутрішнього аудиту організовується керівництвом підприємства, яке також затверджує його структуру та кадровий склад. Форми організації внутрішнього аудиту можуть варіюватися і включати різні варіанти, такі як відділи внутрішнього контролю, аудиторські управління або спеціалізовані аудиторські підрозділи. [34, с. 25].

Служба внутрішнього аудиту на підприємстві функціонує відповідно до вимог чинного законодавства України, внутрішніх нормативних актів, а також рішень засновників і наказів керівництва підприємства. Основною метою цієї служби є надання допомоги керівництву та працівникам підприємства в ефективному виконанні їх обов'язків.

До основних об'єктів внутрішнього аудиту належать:

- перевірка правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової звітності;
- оцінка стану активів підприємства і їх забезпеченості;
- аналіз основних фінансових показників підприємства;
- оцінка ефективності системи управління;
- перевірка роботи планово-економічних та технологічних служб;
- контроль за розміром податкових зобов'язань та інших обов'язкових платежів;
- моніторинг основних процесів господарської діяльності;
- перевірка системи внутрішнього контролю;
- контроль за дотриманням трудової дисципліни.

На відміну від зовнішнього аудиту, внутрішній аудит є більш детальним і орієнтованим на специфіку діяльності підприємства. Він охоплює такі аспекти, які не завжди підлягають зовнішньому аудиту:

- контроль за дотриманням внутрішньої політики підприємства;

- прогнозування обсягів реалізації продукції та доходів;
- моніторинг розробки і виконання планів термінових заходів;
- аналіз витрат і кошторисів;
- оцінка ризиків та заходи для запобігання банкрутству;
- перевірка ефективності використання нововведень та інновацій.

Служба внутрішнього аудиту підпорядковується лише керівництву або власникам підприємства. Хоча вона не є незалежною від самого підприємства, вона забезпечує незалежність в межах внутрішніх підрозділів і служб, що дозволяє виконувати аудит без упередженості до конкретних структур чи осіб.

Розглянувши оцінку системи внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку підприємства, проаналізуємо фінансовий стан підприємства ТОВ «МАНІФОЮ». Для цього використаємо фінансову звітність підприємства за 2022-2023 роки (Додаток В та Додаток Д).

Проведемо аналіз фінансового стану підприємства за основними напрямками:

1. Аналіз ліквідності.

Ліквідність показує, наскільки підприємство може погашати свої короткострокові зобов'язання.

1.1. Коефіцієнт поточної ліквідності – це один із основних показників фінансової стійкості підприємства, який показує його здатність покривати короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів.

Формула для обчислення: Коефіцієнт поточної ліквідності = $\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$

Розрахунок за 2023 рік: $\frac{68105}{63092} = 1,08$

Розрахунок за 2022 рік: $\frac{58632}{49464} = 1,2$

Показники < 1.5, що свідчить про недостатню ліквідність. Підприємство має лише трохи більше оборотних активів, ніж поточних зобов'язань, що свідчить про низький рівень ліквідності. Це означає, що можуть виникати труднощі з погашенням короткострокових боргів.

1.2 Коефіцієнт швидкої ліквідності –це фінансовий коефіцієнт, який оцінює здатність підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів, тобто тих, які можуть бути швидко перетворені в грошові кошти.

Формула для обчислення:

$$\text{Коефіцієнт швидкої ліквідності} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Дебіторська заборгованість}}{\text{Поточні зобов'язання}}$$

$$\text{Розрахунок за 2023 рік: } \frac{68105-49022}{63092} = 0,3$$

$$\text{Розрахунок за 2022 рік: } \frac{58632-35815}{49464} = 0,5$$

Показник < 0.7 , що свідчить про критично низьку ліквідність. Цей показник вказує на обмежену здатність покрити короткострокові зобов'язання за допомогою найбільш ліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів). Це є тривожним сигналом для підприємства.

2. Фінансова стійкість (співвідношення власного та залученого капіталу). Фінансова стійкість показує, наскільки підприємство залежить від позикового капіталу.

Коефіцієнт автономії (або Коефіцієнт власного капіталу) — це фінансовий коефіцієнт, що визначає частку власних коштів у загальному обсязі капіталу підприємства. Він служить для оцінки фінансової незалежності компанії та її здатності фінансувати свою діяльність за рахунок власних ресурсів, а не за рахунок позикових.

$$\text{Формула для обчислення : Коефіцієнт автономії} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Власний капітал} + \text{Залучений капітал}}$$

$$\text{Розрахунок за 2023 рік: } \frac{11202}{11202+63092} = \frac{11202}{74294} = 0,15$$

$$\text{Розрахунок за 2022 рік: } \frac{9986}{9986+49464} = \frac{9986}{59450} = 0,17$$

Показник < 0.5 , що означає високу залежність від позикових коштів. Лише 18% активів фінансуються за рахунок власного капіталу, а 82% – за рахунок позикових коштів. Це свідчить про високий рівень фінансової залежності підприємства та підвищені фінансові ризики.

3. Аналіз рентабельності (ефективність використання ресурсів). Рентабельність оцінює прибутковість діяльності підприємства.

3.1. Рентабельність продажів – це фінансовий показник, який визначає ефективність діяльності підприємства в частині продажів. Вона показує, який відсоток від доходів (виручки) підприємства залишається після покриття витрат на виробництво та реалізацію продукції.

Формула для обчислення: Рентабельність продажів = $\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід від реалізації}}$

Розрахунок за 2023 рік: $\frac{6224}{502783} = 0,0123$ або 12,3 %

Розрахунок за 2022 рік: $\frac{16273}{479622} = 0,0339$ або 33,9 %

Низький рівень прибутковості, що може свідчити про високі витрати.

3.2 Рентабельність активів – це фінансовий показник, що оцінює, наскільки ефективно компанія використовує свої активи для отримання прибутку. Він показує, який чистий прибуток підприємство генерує на кожен одиницю інвестованих коштів.

Формула для обчислення: Рентабельність активів = $\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середні активи}}$

Розрахунок за 2023 рік: $\frac{6224}{(59450+74294)/2} = \frac{6224}{133744/2} = \frac{6224}{66872} = 0,093 = 9,3 \%$

Розрахунок за 2022 рік: $\frac{16273}{(70405+59450)/2} = \frac{16273}{129855/2} = \frac{16273}{64928} = 0,250 = 25 \%$

Оптимальне значення показника: >10%. Показник середній, що свідчить про не зовсім ефективне використання активів у створенні прибутку.

4. Ділова активність (оборотність активів та капіталу). Ділова активність показує, наскільки швидко підприємство обертає свої активи.

4.1 Оборотність дебіторської заборгованості – це фінансовий показник, який відображає, як швидко компанія збирає свої борги від клієнтів або дебіторів. Вона відображає, скільки разів за визначений період дебіторська заборгованість «перетікає» в грошові кошти, тобто як часто компанія отримує оплату від своїх клієнтів.

Формула для обчислення: Оборотність дебіторської заборгованості =

$$\frac{\text{Чистий дохід від реалізації}}{\text{Дебіторська заборгованість}}$$

$$\text{Розрахунок за 2023 рік: } \frac{502783}{49022} = 10,26$$

$$\text{Розрахунок за 2022 рік: } \frac{479622}{35815} = 13,39$$

Висока оборотність, що означає швидке повернення дебіторської заборгованості.

4.2 Оборотність кредиторської заборгованості – це фінансовий показник, який відображає, як швидко компанія сплачує свої борги постачальникам та іншим кредиторам. Вона вказує на кількість разів, коли компанія розраховується з кредиторами протягом певного періоду.

Формула для обчислення: Оборотність кредиторської заборгованості =

$$\frac{\text{Чистий дохід від реалізації}}{\text{Кредиторська заборгованість}}$$

$$\text{Розрахунок за 2023 рік: } \frac{502783}{63092} = 7,969$$

$$\text{Розрахунок за 2022 рік: } \frac{479622}{49464} = 9,696$$

Швидке погашення боргів перед постачальниками.

Проаналізувавши підприємство ТОВ «МАНІФОЮ» робимо висновки що, підприємство стикається з проблемами ліквідності, має низьку фінансову стійкість через високу залежність від позикових коштів, і зменшену прибутковість. Це свідчить про необхідність вжити заходів для покращення фінансового управління, зокрема для збільшення власного капіталу, покращення контролю над витратами та підвищення ефективності обігу дебіторської заборгованості.

3.3 Методика аудиту формування та обліку доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства

У сучасних умовах економічної глобалізації, підприємства різних країн змушені адаптувати свою фінансову діяльність до міжнародних стандартів для забезпечення прозорості, порівнянності та достовірності фінансової звітності. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) займають важливе місце у визначенні правил обліку, оцінки та представлення доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства. Для перевірки їх достовірності та відповідності встановленим вимогам застосовується аудит.

Аудит є не лише інструментом для виявлення можливих помилок та порушень в обліку, але й засобом забезпечення відповідності діяльності підприємства міжнародним стандартам. Одна з важливих складових цього процесу — аудит формування та обліку доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства, зокрема фінансової діяльності. Цей аспект є особливо важливим, оскільки фінансова діяльність безпосередньо впливає на загальний фінансовий стан підприємства та його здатність генерувати прибуток.

Згідно з МСФЗ, основний стандарт, який регулює облік доходів — це МСФЗ 15 "Доходи за договорами з покупцями". Стандарт описує принципи визнання доходів від основної діяльності підприємства, яка включає продаж товарів, надання послуг чи виконання робіт. Визнання доходів за цим стандартом відбувається, коли:

- підприємство має право вимагати оплати за виконану роботу;
- окремі умови договору виконано, і товар або послуга передані покупцю;
- є ймовірність, що вигоди, отримані від виконання договору, надійно визначені і є достатньо достовірними.

Доходи можуть бути визнані на різних етапах виконання контракту залежно від того, чи контролює покупець товар або послугу. Важливим є момент передачі контролю, який визначає момент визнання доходу. В облікових системах підприємств це має прямий вплив на визначення фінансових результатів.

Міжнародні стандарти також визначають основні правила обліку витрат. Найважливіші стандарти для обліку витрат — МСФЗ 2 "Запаси", МСФЗ 16 "Оренда", МСФЗ 38 "Нематеріальні активи" та інші [13]. Витрати в рамках фінансової діяльності можуть включати відсотки за позиками, амортизацію нематеріальних активів, витрати на утримання основних засобів та інші витрати, пов'язані з фінансовими операціями підприємства.

Основний принцип визнання витрат — це забезпечення зв'язку між витратами і доходами підприємства. Витрати визнаються в момент, коли вони припускають використання економічних вигод для отримання доходу. Витрати, що відносяться до фінансової діяльності, включають:

- відсотки за позиками;
- комісійні збори, що сплачуються у рамках фінансових операцій;
- операційні витрати на управління фінансовими ресурсами.

Результати фінансової діяльності, тобто прибуток або збиток підприємства, визначаються як різниця між доходами і витратами підприємства. За МСФЗ, для визначення результатів фінансової діяльності використовується Звіт про прибутки та збитки, який складається з кількох основних розділів:

- операційний результат (прибуток або збиток від основної діяльності);
- результат від фінансових операцій;
- інші доходи та витрати.

До доходів і витрат фінансової діяльності, які включаються в цей звіт, належать доходи від інвестицій, витрати на обслуговування боргу та інші фінансові операції. Для визначення точного фінансового результату підприємства слід урахувати всі доходи і витрати, пов'язані з фінансовою діяльністю.

Аудит доходів фінансової діяльності передбачає перевірку відповідності обліку доходів встановленим міжнародним стандартам. Процес аудиту включає:

- перевірку наявності документів, які підтверджують факт передачі контролю над активами (товарами, послугами);
- аналіз умов договорів та визначення моменту визнання доходу згідно з МСФЗ;
- перевірку правильності облікових записів щодо доходів, отриманих від фінансової діяльності (відсотки за позиками, дивіденди тощо).

Аудитори повинні також перевірити, чи правильно підприємство застосовує критерії визнання доходів, встановлені МСФЗ 15, та чи відповідно до стандарту відображає фінансові результати від фінансової діяльності [12].

Аудит витрат фінансової діяльності зосереджується на перевірці витрат, що виникають через фінансові операції. Основні етапи аудиту витрат:

- перевірка обліку витрат на відсотки за позиками;
- оцінка правильності визнання витрат на обслуговування боргу;
- перевірка відображення витрат на управління фінансовими активами та іншими фінансовими ресурсами.

Особлива увага приділяється перевірці правильності обліку витрат за МСФЗ 16 "Оренда" та інших стандартів, що регулюють витрати, пов'язані з фінансовими активами та зобов'язаннями підприємства.

Аудит результатів фінансової діяльності включає перевірку:

- вірності формування фінансового результату (прибутку або збитку) підприємства;
- оцінки правильності відображення результатів фінансової діяльності у Звіті про прибутки та збитки;
- перевірки відповідності фінансових результатів вимогам МСФЗ щодо визнання доходів і витрат, пов'язаних із фінансовою діяльністю.

Аудит формування та обліку доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства є ключовим інструментом для забезпечення відповідності

фінансової звітності вимогам МСФЗ. Аудитори повинні забезпечити, щоб підприємство правильно визнавало та обліковувало доходи та витрати фінансової діяльності, а також коректно визначало фінансові результати. В умовах глобалізації та інтеграції в міжнародну економічну систему, точність і прозорість фінансових звітів є необхідною умовою для забезпечення стабільності та довіри до підприємства з боку інвесторів, партнерів та регулюючих органів.

3.4 Узагальнення результатів аудиторської перевірки доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства

Після завершення етапу фізичної перевірки аудитор збирає всю зібрану інформацію, систематизує її та аналізує в робочих документах. На основі цього аналізу приймається рішення щодо необхідності проведення додаткових процедур перевірки, в разі потреби аудитор переглядає рівень аудиторського ризику та визначає суттєвість отриманої інформації.

Якщо додаткові процедури не є необхідними, аудитор складає чорновий варіант звіту, що стосується перевірки витрат і доходів підприємства.

Після завершення перевірки доходів та витрат, аудитор складає внутрішній висновок і надає рекомендації для коригування помилок, якщо це передбачено умовами договору.

Основним підсумковим документом є аудиторський звіт, що включає в себе робочу документацію, аудиторський висновок, досьє та можливі рекомендації для клієнта. Важливо зазначити, що рекомендації не завжди включаються до звіту, якщо це не передбачено умовами договору на аудит.

Аудиторський звіт може також містити окремі бізнес-проекти, якщо їх підготовка передбачена умовами договору. Крім того, за додаткову плату, яка визначається окремим договором, аудитор може надавати консультації

управлінському персоналу з питань, виявлених під час аудиторської перевірки.

Завершальний етап аудиторської перевірки організується таким чином: головний аудитор здійснює аналіз висновків, наданих іншими аудиторами та їх помічниками, детально перевіряє зібрані ними докази, зокрема звертаючи увагу на випадки виявлення помилок або відхилень. Особливу увагу приділяють ситуаціям, що є нетиповими для підприємства, наприклад, запуску нового виду діяльності або використанню нового обладнання, що призвело до змін у витратах. Далі здійснюється порівняння норм і фактичних обсягів виробництва, відхилення фіксуються у спеціальних файлах. [24, с. 76].

Після цього головний аудитор перевіряє аудиторське досьє, оцінює ступінь виконання запланованих аудиторських процедур та за потреби коригує вибірку для перевірки об'єктів, що викликають сумніви. Якщо розширення вибірки не дає результатів, аудитор підвищує аудиторський ризик і проводить додатковий аналіз фінансового стану підприємства, після чого готується попередній варіант загального аудиторського висновку.

Якщо головний аудитор проводить додаткові процедури, такі як розширення вибірки або зменшення рівня суттєвості, управлінський персонал підприємства зобов'язаний підтвердити це листом-поясненням, у якому зазначається, що всі необхідні дані були надані аудитору.

Основною метою аудиту фінансової звітності є забезпечення користувачів точною, повною та неупередженою інформацією про фінансовий стан підприємства. З цією метою, перед початком перевірки, аудитор ознайомлюється з результатами інвентаризації, щоб оцінити можливість достовірності балансу, фінансових звітів та інших звітних форм підприємства.

Під час перевірки звітності аудитор проводить аналіз на відповідність між даними балансу та іншими формами звітності, оцінюючи їх повноту та зв'язок. Після цього він перевіряє правильність складання звітності, зокрема шляхом арифметичних перевірок.

Аудитор аналізує фінансовий стан підприємства, застосовуючи оптимальні методи дослідження, які відповідають цілям перевірки та особливостям його

діяльності. Це дозволяє отримати об'єктивну оцінку фінансової стабільності та виявити можливі ризики.

Інформаційне забезпечення аудиту складається з впорядкованої сукупності релевантної та достатньої інформації, що використовується для досягнення цілей аудиторської перевірки та вирішення поставлених завдань. Це забезпечення є основою для виконання аудиту та сприяє отриманню точних і достовірних результатів.

Інформаційне забезпечення виконує кілька ключових функцій:

- Пізнавальна: забезпечує доступ до новітньої та релевантної інформації, що відповідає вимогам аудиту.
- Професійна: містить робочу інформацію, що є необхідною для виконання аудиторських процедур, включаючи додаткові опосередковані та непрямі дані.
- Функція змістовності: передбачає наявність інформації, яка має законодавчий, планово-довідковий характер, а також організаційно-управлінські, фактографічні та достовірні дані.

На формування інформаційної бази для аудиту впливають різні чинники, зокрема: оцінка аудиторського ризику, що включає ймовірність помилок та порушень; надійність систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю підприємства-клієнта; встановлений рівень суттєвості, визначений аудитором; кваліфікація і досвід аудитора, що впливають на ефективність перевірки; джерела отримання інформації, а також визначення пріоритетів довіри до цих джерел.

Заплановані аудиторські процедури, які визначають шлях перевірки та збору необхідної інформації [24, с. 37].

На підприємстві-клієнті накопичується велика кількість різноманітної інформації, що стосується його фінансової та господарської діяльності. Водночас економічне середовище, в якому працює компанія, додає нові потоки інформації, з якими аудитор повинен працювати. Завдання аудитора полягає в тому, щоб серед цього великого обсягу інформації вибрати тільки ту, яка є найважливішою та

здатна надати необхідні докази для перевірки фінансової звітності і досягнення аудиторської мети.

Не вся інформація генерується самим аудитором. Більшу частину даних він отримує від підприємства або із зовнішніх джерел. При цьому не всі наявні дані обов'язково використовуються в аудиторському процесі. Коли формується інформаційна база для перевірки, необхідно застосовувати системний та комплексний підхід. Це означає, що дані повинні перевірятися в їх взаємозв'язку: одні дані можуть підтверджувати або спростовувати інші, вони можуть бути наслідком використання попередніх фактів або аналізу різних типів інформації. Важливо застосовувати як фінансові, так і нефінансові дані, порівнювати планові та фактичні показники, а також використовувати бухгалтерські та статистичні дані для більш повної та всебічної перевірки.

Основними даними для проведення аудиторської перевірки є документальні записи, що містяться у первинних документах, облікових регістрах, звітах, розрахункових таблицях, довідках, наказах, а також у робочих документах аудитора, анкетах і інших матеріалах, що мають відношення до перевірки і можуть бути отримані як усередині підприємства, так і ззовні. Це можуть бути як стандартні документи, створені за типовими формами, так і індивідуально складені документи, що відповідають специфіці конкретного підприємства.

Тип носіїв інформації (паперові чи електронні) залежить від рівня автоматизації облікових процесів і загальної інформаційної системи управління підприємством. Залежно від цього, аудитор може отримувати інформацію в різних форматах, що дозволяє ефективно здійснювати перевірку даних.

Процедура вибору носіїв для аудиторської перевірки має свої особливості, що відрізняють її від вибору носіїв для бухгалтерського обліку. Оскільки мета аудиту полягає в перевірці достовірності фінансової звітності та інших даних, важливо враховувати надійність кожного джерела інформації та здатність його підтвердити або спростувати інші дані, що можуть впливати на висновки аудитора.

Переваги та недоліки проведення аудиту за допомогою комп'ютерного середовища представлено у таблиці 3.5

Таблиця 3.5 - Переваги та недоліки проведення аудиту за допомогою комп'ютерного середовища

Переваги	Недоліки
Систематизованість інформації	Програма може бути недосконалою, не відповідати вимогам законодавства
Зручність здійснення вибірки	Аудитор може бути не знайомий з програмним продуктом
Скорочення витрат часу на проведення аудиторської перевірки	Можливість втрати інформації при поломці
Зручність подання інформації	Адміністрування доступу
Скорочення часу роботи	Можливість хакерського доступу
Збереження інформації	Відсутність постійного оновлення програмного продукту
Полегшення проведення аналізу	-

Джерело: складено автором

Фінансово-господарська діяльність підприємств фіксується на різноманітних носіях інформації, зокрема у законодавчих актах, внутрішніх нормативних документах, кошторисах, прогнозних даних та облікових системах. Аудиторська перевірка на різних етапах передбачає використання специфічних носіїв інформації, що забезпечують комплексний аналіз та обґрунтованість висновків.

На початковому етапі аудиту використовуються нормативно-правові джерела, включаючи закони, постанови, внутрішні інструкції, облікову політику підприємства та інші регламентуючі документи. Ці матеріали слугують основою для оцінки відповідності фінансової звітності встановленим вимогам.

У процесі безпосередньої перевірки основну роль відіграють первинні документи та облікові реєстри. Вони містять фактичні дані про здійснені господарські операції та дозволяють аудитору провести детальний аналіз достовірності облікової інформації.

Завершальний етап аудиту передбачає узагальнення отриманих даних та їхню оцінку відповідно до мети перевірки. Основними носіями підсумкової інформації є аудиторський звіт, експертні висновки, акти перевірки та інші документи, що містять результати аудиторського аналізу та рекомендації щодо усунення виявлених недоліків.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження, проведеного в кваліфікаційній магістерській роботі щодо організаційно-методичного забезпечення обліку та аудиту доходів, витрат і результатів фінансової діяльності підприємства, можна зробити такі висновки:

1. Розкрито сутність фінансової діяльності підприємства, її функції та роль у забезпеченні стійкого економічного розвитку. Було визначено, що фінансова діяльність підприємства полягає у процесах управління фінансовими ресурсами, спрямованих на забезпечення ліквідності, платоспроможності та максимізації прибутковості. Основними напрямками такої діяльності є залучення капіталу, інвестування, управління грошовими потоками, розподіл прибутку та фінансовий контроль.

2. Окрему увагу було приділено класифікації доходів та витрат у бухгалтерському обліку. Визначено, що доходи підприємства можуть формуватися за рахунок операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Зокрема, доходи від фінансової діяльності включають відсоткові надходження, дивіденди, курсові різниці та інші фінансові операції. Витрати також поділяються на операційні, фінансові та інші, а їх облік здійснюється відповідно до стандартів бухгалтерського обліку.

3. Розглянуто основні принципи та підходи до аудиту доходів, витрат і фінансових результатів. Встановлено, що аудит відіграє ключову роль у контролі фінансової звітності, забезпечуючи її точність і відповідність законодавчим вимогам. Завдяки аудиторській перевірці можна своєчасно виявити фінансові ризики, проаналізувати ефективність управління ресурсами та підвищити рівень довіри до фінансових даних, що сприяє ухваленню обґрунтованих управлінських рішень.

4. Детально розглянуто порядок організації бухгалтерського обліку доходів, витрат і фінансових результатів підприємства. Було встановлено, що ефективна

система обліку має базуватися на таких принципах, як стабільність, достовірність, обачність, відповідність доходів і витрат. Облікова політика підприємства регламентує правила відображення доходів і витрат, методи оцінки активів та зобов'язань, а також порядок розподілу фінансових результатів.

5. Проаналізована методика обліку витрат фінансової діяльності підприємства. Визначено, що основними витратами є сплата відсотків за кредитами та позиками, курсові різниці, витрати на емісію цінних паперів та інші фінансові операції. Було розглянуто порядок їх відображення у бухгалтерському обліку та вплив на фінансовий стан підприємства.

6. Окрему увагу приділено формуванню фінансової звітності, яка є ключовим джерелом даних для оцінки фінансових показників підприємства. Було встановлено, що найбільш важливими формами фінансової звітності є: Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів та Баланс підприємства. Саме ці документи дозволяють оцінити ефективність фінансової діяльності та приймати стратегічні управлінські рішення.

7. Аудит фінансової діяльності має на меті перевірку достовірності фінансової звітності, оцінку ефективності використання фінансових ресурсів та виявлення можливих ризиків.

Основними етапами аудиторської перевірки є:

- Аналіз системи внутрішнього контролю підприємства – оцінка якості ведення бухгалтерського обліку, наявності внутрішніх регламентів та процедур.
- Перевірка правильності відображення доходів і витрат у фінансовій звітності – аудит відповідності національним стандартам бухгалтерського обліку, коректності нарахування доходів та витрат.
- Оцінка фінансового стану підприємства – аналіз показників ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та прибутковості.
- Виявлення можливих порушень та рекомендації щодо їх усунення – надання пропозицій щодо покращення облікової політики, посилення внутрішнього контролю та управління фінансовими ризиками.

8. Аналіз аудиту фінансової діяльності показав, що підприємства стикаються з такими проблемами, як недотримання стандартів бухгалтерського обліку, невірне відображення фінансових операцій, недостатній контроль за витратами та управлінням фінансовими ризиками. Для усунення цих недоліків рекомендується впровадження сучасних методів аудиту, автоматизація облікових процесів, покращення контролю за фінансовими операціями .

Проведене дослідження підтверджує, що облік та аудит доходів, витрат і фінансових результатів є ключовими елементами управління фінансовою діяльністю підприємства. Вони забезпечують достовірність фінансової інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень, а також сприяють підвищенню фінансової стабільності, ліквідності та ефективності використання ресурсів.

Аналіз діяльності підприємства показав, що однією з основних проблем є висока залежність від позикового капіталу, що може призвести до фінансової нестабільності. Важливими заходами щодо покращення ситуації є:

- Оптимізація структури капіталу – зменшення частки позикових коштів та збільшення власного капіталу.
- Підвищення контролю за витратами – розробка механізмів для зниження витрат на фінансову діяльність.
- Посилення внутрішнього контролю – удосконалення системи фінансового аудиту та управління ризиками.
- Запровадження сучасних інформаційних технологій – автоматизація процесів обліку та аудиту для підвищення ефективності фінансового управління.

Таким чином, удосконалення облікової політики та системи аудиту дозволить підприємствам підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами, забезпечити фінансову стійкість та досягти довгострокового розвитку .

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іщенко Н.А. Фінансові результати діяльності малих підприємств та особливості їх формування. *Бізнес Інформ*. 2020. №5. С. 388-393. DOI: <https://doi.org> (дата звернення: 22.12.2024).
2. Лесюк А.С. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємств в Україні. *Агросвіт*. 2020. № 15. С. 67-73. DOI: <https://doi.org> (дата звернення: 22.12.2024).
3. Масюк Ю.В., Боюн В.Ю. Управління фінансовими результатами діяльності сільськогосподарського підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 10. С. 93-96. DOI: <https://doi.org> (дата звернення: 22.12.2024).
4. Нагорна І.В., Бондаренко В.О. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. DOI: <https://doi.org> (дата звернення: 22.12.2024).
5. Раєва Т. Г., Сереветник О. В. Фінансові результати та напрями їх аналізу за показниками фінансової звітності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 3. С. 121-124. DOI: <https://doi.org> (дата звернення: 22.12.2024).
6. Фірман Н.Я., Вашків О.П. Економічна сутність фінансового результату підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 5. С. 162-168.
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року № 73. Дата оновлення: 03.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 23.11.2024).
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 22.12.2024).

9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 22.12.2024).

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2006 № 415. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06#Text> (дата звернення: 22.12.2024).

11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. Дата оновлення: 13.12.2024 URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#n883> (дата звернення: 22.12.2024).

12. Беляєва Н. М. Аудит фінансової діяльності підприємства: практ. Київ: ЦУЛ, 2012. 46-49 с.

13. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 (МСФЗ 7) «Фінансові інструменти: розкриття інформації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.12.2024).

14. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). URL: <https://www.ifrs.org> (дата звернення: 22.12.2024).

15. Фінанси підприємства: теорія і практика / за ред. О. М. Слюсарчук. Київ : Кондор, 2010. 443 с.

16. Бірюкова О.В., Карлін О.Л. Проблеми обліку доходів і витрат підприємства: Київ : Кондор, 2013. 584 с.

17. Фінанси підприємств / за ред. Ю. М. Рибак. Київ : ЦУЛ, 2015. 244 с.

18. Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements. Пер. з англ. Михайленко Т.Р. Київ: 2017. 1144 с.

19. Філіна, Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. / Г. І. Філіна. –2-ге вид, перероб і доп. Київ : ЦУЛ, 2009. 320 с.

20. Фінансова діяльність підприємства / за ред. В. П. Герасимчук. Київ : ЦУЛ, 2013. 512 с.
21. Мардус Н.Ю., Брік С.В. Теоретичні і методичні підходи до визначення поняття «фінансовий результат» у фінансовому обліку та аудиті. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. Випуск 2 (29). С. 148–153. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/29_2021/24.pdf (дата звернення: 22.12.2024).
22. Каменська Т. О. Внутрішній контроль і аудит в управлінні: практ. посіб. Київ : ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2015. 375 с.
23. Нагорна І.В., Бондаренко В.О. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2021. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2021/105.pdf (дата звернення: 22.12.2024).
24. Шевченко Н.В., Мельник С.І. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2022. 312 с.
25. Внутрішній аудит: навч. посібник: 5-те видання / за ред. Огійчук М.Ф., Рагуліна І.І., Новіков І.Т., Рагуліна М.М. Київ: Алерта, 2022. 390 с.
26. Бухгалтерський облік у підприємствах / за ред. В. В. Піменова. Київ : Кондор, 2020. 464 с.
27. Замула І.В., Танасієва М.М. Внутрішній контроль: навч. посіб. Київ : Кондор, 2021. 432 с.
28. Аудит : підручник / за заг. ред. О. А. Петрик. Київ : КНЕУ, 2015. 504 с.
29. Виноградова М. О., Л. І. Жидєєва Аудит: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2014. 654 с.
30. Гончар Л.А. Аудит фінансових результатів діяльності підприємства: проблеми та шляхи вирішення. *Молодий вчений*. 2016. №3 (30). с. 52-55
31. Алієва Л.М. Методика аудиту звіту про фінансові результати і шляхи їх вдосконалення. Київ: Кондор, 2014. 228 с.

32. Виноградова М. О. Аудит : навч. посіб. / за ред. М. О. Виноградова, Л. І. Жидеєва. Київ : ЦУЛ, 2014. 654 с.
33. Гончарук Я. А. Аудит: навч. посіб. / за ред. Я. А. Гончарук, В. С. Рудницький. Львів : Світ, 2017. 296 с.
34. Кім Ю.Г. Бухгалтерський облік та фінансова звітність: основи, концепції, стандарти. Харків : Фоліо, 2020. 304 с.
35. Палій В.Ф. Фінансова звітність у системі управління підприємством : монографія. Львів : Економічна думка, 2017. 320 с.
36. Бондар Ю. Робочі документи аудитора. Аудиторська вибірка: посібник. Київ: ДП "Інформ.-аналіт. агентство", 2017. 396 с.
37. Губарик О.М. Облік фінансового результату діяльності підприємства та шляхи його вдосконалення. *Глобальні та національні проблеми економіки. Серія «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит»*. 2016. № 14. С. 932–936.
38. Карпець К.В. Трансформація фінансової звітності відповідно до МСФЗ автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра економ. Наук. Харків, 2016. 40 с.
39. Концептуальна основа фінансової звітності РМСБО від 01.09.2010 р. ред. 2018 р. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_AH.pdf (дата звернення: 22.12.2024).
40. Мужевич Н. В. Організація обліку фінансових результатів діяльності підприємства. *Стан і перспективи розвитку обліково - інформаційної системи в Україні* : матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 22 травня 2020 р.) 2020. Том 1. С. 64-66
41. Назаренко І.М. Аудит фінансових результатів: цільова спрямованість та особливості алгоритмізації. Наукові та прикладні аспекти удосконалення бухгалтерського обліку, економічного контролю та системи оподаткування: [колективна монографія] / заг. редакція Плаксієнка В.Я. Полтава: ПП Астроя. 2018. С. 173-184
42. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996–XIV від 16.07.1999 р. Дата оновлення: 03.09.2024. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.12.2024).

43. Сторчак А. О. Економічна сутність фінансових результатів діяльності підприємства в сучасних умовах: *тези доповідей XLVI науково-технічної конференції факультету менеджменту та інформаційної безпеки. Секція фінансів та інноваційного менеджменту (22—24 березня 2017 року)*. Вінниця : НТКП ВНТУ, 2017. URL : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2017/paper/view/1786/1447>. (дата звернення: 22.12.2024).
44. Шубіна С. В. Теоретико-методичні підходи до аналізу витрат, доходів і фінансових результатів. Київ: Вісник УБС, 2017. № 3 (30). С. 83-88.
45. Шубіна С. В. Теоретичні підходи до визначення поняття «фінансові результати» підприємства. *Наукові дослідження молоді за темою «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики» : матеріали V Міжнародної наук.-практ. конф. молодих учених і студентів*. Харків : ХННІ ДНВЗ «УБС», 2018.
46. Волкової Н.А., Волчек Р.М., Гайдаєнко О.М. Економічний аналіз: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2015. 312 с.
48. Аудит: підручник / за ред. Дерев'янка С.І. Київ: ЦУЛ, 2016. 380 с.
49. Дорошенко О.І. Фінансова звітність у системі управління підприємством. *Економічний часопис*. 2023. №8. С. 45-50.
50. Концептуальні основи складання та подання фінансових звітів за МСФЗ. URL: <https://www.ifrs.org> (дата звернення: 11.12.2024).
51. Коваль Д.О. Значення міжнародних стандартів фінансової звітності для забезпечення прозорості діяльності підприємств. *Економічні дослідження*. 2022. С. 39-42.
52. Гриценко О.Ф. Сучасний підхід до ролі фінансової звітності у фінансовому моніторингу підприємства. *Журнал фінансового обліку*. 2021. С. 45-48.

ДОДАТКИ

Додаток А

Основні функції фінансової діяльності підприємства

№	Функція	Мета	Основні аспекти	Результат
1	Формування фінансових ресурсів	Забезпечення підприємства достатніми фінансовими ресурсами для його діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - Джерела фінансування: власні кошти (прибуток, статутний капітал), позикові кошти (кредити, облігації), залучені кошти (інвестиції, держфінансування) - Планування капіталу - Оцінка необхідності фінансування - Вибір оптимальних джерел 	Забезпечення підприємства необхідними фінансовими ресурсами
2	Розподіл фінансових ресурсів	Ефективний розподіл фінансів між різними напрямками діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - Фінансування виробничих потреб - Покриття адміністративних і операційних витрат - Інвестування в нові проекти та технології 	Оптимальне використання ресурсів для зростання підприємства
3	Управління грошовими потоками	Забезпечення своєчасного надходження і використання грошових коштів	<ul style="list-style-type: none"> - Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю - Планування надходжень і витрат - Підтримання ліквідності 	Платоспроможність та зменшення ризику дефіциту коштів
4	Контроль за фінансовою діяльністю	Раціональне використання ресурсів і досягнення фінансових цілей	<ul style="list-style-type: none"> - Аналіз фактичних витрат і доходів - Контроль виконання бюджетів - Оцінка ефективності інвестицій 	Виявлення відхилень від плану та прийняття коригувальних рішень
5	Забезпечення фінансової стабільності	Баланс між доходами і витратами, активами і зобов'язаннями	<ul style="list-style-type: none"> - Управління структурою капіталу - Формування резервів - Мінімізація фінансових ризиків 	Довгострокова фінансова стійкість підприємства
6	Оптимізація капіталу	Досягнення оптимального співвідношення між власними і позиковими коштами	<ul style="list-style-type: none"> - Зменшення вартості капіталу - Балансування ризику і доходності 	Фінансова ефективність і зниження залежності від зовнішніх джерел

7	Формування і розподіл прибутку	Максимізація прибутку підприємства та його раціональний розподіл	<ul style="list-style-type: none"> - Формування фондів розвитку - Виплата дивідендів - Реінвестування у виробництво 	Баланс між розвитком і задоволенням інтересів власників
8	Управління інвестиціями	Ефективне розміщення фінансових ресурсів у прибуткові проекти	<ul style="list-style-type: none"> - Оцінка інвестиційних проєктів - Аналіз ризиків і доходності - Управління інвестиційним портфелем 	Висока рентабельність і диверсифікація ризиків
9	Управління фінансовими ризиками	Мінімізація негативного впливу ризиків на фінансовий стан	<ul style="list-style-type: none"> - Ідентифікація фінансових ризиків (кредитні, валютні, ринкові) - Розробка заходів їх мінімізації - Страхування і хеджування 	Забезпечення фінансової безпеки підприємства
10	Інформаційне забезпечення	Надання достовірної інформації для прийняття	<ul style="list-style-type: none"> - Формування фінансової звітності - Аналіз фінансових показників - Інформаційне забезпечення 	Обґрунтовані управлінські рішення

Кореспонденція рахунків з обліку фінансових витрат ТОВ «МАНІФОЮ»

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Здійснено оплату відсотків за користування банківським кредитом.	951 «Відсотки за кредит»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
2	Відображено нараховані відсотки за кредитом.	951 «Відсотки за кредит»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
3	Визнано суму списання дисконту.	952 «Інші фінансові витрати»	523 «Дисконт за відпущеними облігаціями»
4	Відображено суми, що виникають у зв'язку з нарахуванням та сплатою відсотків за простроченими банківськими позиками.	952 «Інші фінансові витрати»	605 «Прострочені позики в національній валюті», 606 «Прострочені позики в іноземній валюті»
5	Визнано нараховані відсотки за виданим векселем.	952 «Інші фінансові витрати»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
6	Списано фінансові витрати на рахунок фінансових результатів.	792 «Результат фінансових операцій»	95 «Фінансові витрати»
7	Оприбутковано обладнання для очисних споруд, що підлягає монтажу.	151 «Капітальне будівництво»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
8	Відображено податковий кредит у бухгалтерському обліку.	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
9	Здійснено оплату вартості отриманого обладнання.	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
10	Отримано короткострокову банківську позику.	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»
11	Оформлено акт приймання виконаних проектних робіт, пов'язаних із будівництвом очисних споруд.	151 «Капітальне будівництво»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
12	Відображено податковий кредит за відповідними господарськими операціями.	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
13	Здійснено оплату вартості проектних робіт.	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»

14	Нараховано відсотки за користування позиковими коштами.	951 «Відсотки за кредит»	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
15	Сплачено банку нараховані відсотки за отриманою позикою.	684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
16	Включено фінансові витрати до вартості кваліфікаційного активу.	151 «Капітальне будівництво»	951 «Відсотки за кредит»

Фінансова звітність підприємства ТОВ «МАНІФОЮ» за 2022 рік

Додаток І
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку І "Застосування до фінансової звітності"

Підприємство	ТОВАРИСТВО з ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "МАНІФОЮ"		Дата (рік, місяць, число)	КОДНІ		
Територія	240		за ЄДРПОУ	2023	01	01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю		за КАТОРТГ	42848369		
Вид економічної діяльності	Інші види кредитування		за КОПФГ	124800000000126643		
Середня кількість працівників	2	85	за КВЕД	240		
Адреса, телефон	вулиця КАЗИМІРА МАЛЕВИЧА, буд. 86 Д, м. КИЇВ, 03150, УКРАЇНА			64.92		
Однінкова абревіатура: п.к. три, без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			0800330024			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):						
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку						
за міжнародними стандартами фінансової звітності				v		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Коз до ДСУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	44	581
первісна вартість	1001	80	630
накопичена амортизація	1002	36	49
Незакінчені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	392	237
первісна вартість	1011	1 887	1 932
знос	1012	1 495	1 695
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі			
інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Видірені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Видірені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у децентралізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	436	818
II. Оборотні активи			
Залишок	1100	-	121
виробничі запаси	1101	-	-
незакінчене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	121
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	15 675	6 779
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	1 466	1 393
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	44 479	27 643
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	8 349	22 696
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	8 349	22 696
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестрахованих у страхових резервах:	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Фінансова звітність підприємства ТОВ «МАНІФОЮ» за 2023 рік

Додаток І
до Наказового контролю (оповісти)
бухгалтерського обліку 1 "Звіт про фінансові результати"

Підприємство	ТОВАРИСТВО з ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МАНІФОЮ»	Дата (рік, місяць, число)	2023	12	31
Територія	Київ, Голосіївський район	за ЄДРПОУ	42848369	за КАТОТТГ	UA80000000012664
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240	за КВЕД	64.92
Вид економічної діяльності	інші види кредитування				
Середня кількість працівників	23				
Адреса, телефон	вулиця КАЗИМІРА МАЛЕВИЧА, буд. №6 Д, м. ІЗІВ, 03150, УКРАЇНА		0330624		
Одиниця виміру:	тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)				
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):					
	за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
	за міжнародними стандартами фінансової звітності				V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код радян	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	581	5 883
первісна вартість	1001	630	6 901
накопичена амортизація	1002	49	1 018
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	237	306
первісна вартість	1011	1 932	2 222
знос	1012	1 695	1 916
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомісті	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомісті	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Зменшок кошти у непрацюючих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	818	6 189
II. Оборотні активи			
Зпаси	1100	121	528
виробничі запаси	1101	-	-
незавершена виробництво	1102	-	-
товари в процесі виробництва	1103	-	-
товари	1104	121	528
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити переуступання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 779	8 138
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за наданими авансами	1130	1 393	1 284
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з виробничих допоміг	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	27 643	30 600
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	22 696	18 555
готівка	1166	-	-
ресурси в банках	1167	22 696	18 555
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частина переуступки у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах пов'язаних витрат	1182	-	-
резервах невироблених прибутків	1183	-	-

МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА
СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКІ
І СВІТОВІ НАУКОВІ
ДОСЛІДЖЕННЯ

М. ЛУЦЬК, УКРАЇНА

**24 СІЧНЯ
2025 РІК**

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МАКРО- ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

РОЛЬ АУДИТУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОЗОРОСТІ БОРГОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Ругаль Т.С., Науковий керівник: Філатова Г.П.	16
РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ Усанов Д.К.	19
СУТНІСТЬ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ Гаврилюк В.Ю.	21

СЕКЦІЯ 2.

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА Хоботков К.О., Коновальчук Р., Шевчук О.П.	24
СИСТЕМНИЙ ПІДХІД УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: ЕТАПИ ТА ІНСТРУМЕНТИ Диса К.П., Науковий керівник: Іжевський П.Г.	27
УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА Петров В.А., Науковий керівник: Пікуліна Н.Ю.	29
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО КОНТЕКСТУ Маслюк І.А.	31

СЕКЦІЯ 3.

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЗВІТНОСТІ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» Паламарчук В.А., Науковий керівник: Мельничук О.П.	34
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ОЦІНЦІ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ Білуха М.Г.	38
ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Антонова Я.Р., Науковий керівник: Остап'юк Н.А.	40
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Рудацева О.С., Науковий керівник: Примаченко О.Л.	43

Рудачева Олександра Сергіївна, здобувач вищої освіти факультету обліку та податкового менеджменту

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

Науковий керівник: Примаченко Олена Леонідівна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Фінансова діяльність підприємства є однією з ключових складових його економічної діяльності. Обґрунтування доходів та фінансових результатів дає можливість оцінити результативність компанії та подальші перспективи розвитку.

Доходи від фінансової діяльності становлять грошові надходження, що отримуються від управління фінансовими ресурсами, а саме: від розміщення фінансових інвестицій, отримання дивідендів, відсотків, операцій з цінними паперами та інших подібних джерел.

Ці доходи визначаються пов'язаними з ними витратами та становлять основу для оцінки фінансової успішності підприємства, оскільки, фінансовий результат – це різниця між доходами та витратами від фінансової діяльності. Він виявляється у вигляді прибутку або збитку. Залежно від цього, корпорація оцінює свої можливості щодо фінансування подальшого розвитку, соціальних програм та фінансової стійкості.

Основними функції фінансової діяльності є:

1. Забезпечення ресурсами – формування необхідних фінансових ресурсів через залучення капіталу, кредитних коштів або випуску цінних паперів для підтримки діяльності підприємства.

2. Інвестування – вкладення капіталу в перспективні проєкти чи фінансові інструменти з метою отримання прибутку та примноження активів.

3. Оптимізація фінансових потоків – управління рухом грошових коштів для забезпечення їх ефективного використання та збереження ліквідності.

4. Управління ризиками – ідентифікація, аналіз та зменшення фінансових ризиків з метою уникнення можливих збитків.

5. Контроль та моніторинг – постійний аналіз фінансових операцій і звітності для забезпечення прозорості та відповідності нормативним вимогам.

6. Підтримка платоспроможності – гарантування своєчасного виконання фінансових зобов'язань перед кредиторами, постачальниками та іншими контрагентами.

Завданнями управління фінансовою діяльністю є: максимізація доходів від фінансових операцій, забезпечення фінансової безпеки підприємства, оптимізація структури фінансових ресурсів, аналіз ризиків та планування подальших фінансових операцій та моніторинг змін на фінансових ринках для своєчасного реагування.

Модернізація та сучасні українські і світові наукові дослідження

Особливості оцінки доходів і фінансових результатів для ефективної оцінки доходів і результатів фінансової діяльності важливо застосовувати сучасні аналітичні інструменти. Зокрема, це включає аналіз показників рентабельності, ліквідності та фінансової стійкості. Використання прогнозних моделей дозволяє підприємству визначати можливі сценарії розвитку.

Доходи і фінансові результати від фінансової діяльності є основою для сталого розвитку підприємства. Успішне управління фінансовою діяльністю сприяє підвищенню конкурентоспроможності й посиленню ринкових позицій компанії. Ефективний аналіз та планування фінансової діяльності дозволяє забезпечити стабільність, стійке зростання і виконання стратегічних цілей підприємства.